

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra českého jazyka a literatury

Bakalářská práce

John Flanagan – Hraničářův učeň

Kristýna Klusoňová

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a s použitím uvedené literatury a pramenů.

V Praze, dne 19.6. 2023

.....

Podpis

Děkuji doc. Mgr. Jaroslavu Valovi, Ph.D. za velkou trpělivost, cenné připomínky a pomoc při vedení mé bakalářské práce.

Obsah

Úvod

1. John Flanagan	6
1.2. Život a kariéra spisovatele.....	6
1.3. Díla a ocenění.....	9
1.4. Důvod k sepsání knihy Hraničářův učeň.....	12
2. Hraničářův učeň.....	14
3. Charakteristika uměleckého textu.....	16
3.1. Vymezení žánru fantasy	16
3.2. Spadá Hraničářův učeň do žánru fantasy?	18
4. Interpretace knihy	23
4.1. Časoprostor.....	23
4.2. Kompozice	25
4.3. Analýza postav	27
4.4. Analýza motivů	32
4.4.1 Učitel	32
4.4.2. Přátelství.....	34
4.4.3. Disciplína.....	36
4.4.4. Sebeurčení	37
4.4.5. Chrabrost a odvaha	39

Závěr

Seznam použité literatury

Seznam použitých obrázků

Seznam příloh

Úvod

V této práci se věnuji analýze a interpretaci prvního dílu z románového cyklu současného australského spisovatele Johna Flanagana *Hraničářův učeň, Rozvaliny Gorlanu*. Od roku 2004, kdy se autor rozhodl spojit sérii krátkých příběhů v jeden celistvý román, si knihy získaly nesmírný zájem čtenářů. Jednotlivé díly se pravidelně objevovaly na seznamu *New York Times Best Sellers* a to hned v první desítce. V současnosti má série solidní základnu fanoušků a 79letý spisovatel vydává nový díl přibližně každé dva roky. Během posledních pár let jsem ve svém blízkém okolí zaznamenala vzrůst popularity těchto knih a počet dětských čtenářů mě inspiroval k hlubší analýze knižní série.

Hlavním cílem mé bakalářské práce je poskytnout analýzu a interpretaci prvního dílu *Rozvaliny Gorlanu* a představit spisovatelskou kariéru australského autora. Interpretace je provedena pomocí analýzy postav, vymezení časoprostoru, kompozice a rozboru motivů v románu. Pro celistvý pohled na knihu se zaměřím na vymezení literárního žánru, který v tomto případě nemusí být zcela jednoznačný. Zde se budu snažit odpovědět na otázku, zda lze první díl této knižní série pevně ukotvit do konkrétního literárního žánru a zda tomuto ukotvení odpovídají i následující díly.

Rovněž se v rámci interpretace zaměřím na motivickou analýzu textu příběhu, ve kterém se budu snažit najít sjednocující prvky a opakující se myšlenky, jimiž autor protíná děj. Zajímat nás bude zejména vztah mezi učněm a jeho mistrem, jelikož předpoklad vývoje jejich vztahu je základem celého příběhu.

K představení spisovatelova života a kariéry využiji veřejných rozhovorů, článků a informací z knižního webu. Zároveň budu citovat z emailového rozhovoru, který mi autor poskytl. Vedle popisu vývoje Flanaganovy kariéry se zaměřím na jeho důvody k sepsání první knihy a na jeho následnou spisovatelskou dráhu, která je důležitá pro pochopení pravého záměru, ke kterému měly jeho knihy sloužit.

V rámci celé práce bude mou snahou, vedle odpovědi na zmíněnou otázku a analýzy motivu, vybrat ty aspekty, které činí z dětského románu *Hraničářův učeň* líbivou literaturu, jejíž základna fanoušků stojí pevně již skoro dvacet let.

1. John Flanagan

Myslím, že při četbě a následné interpretaci jakéhokoli díla je velmi důležité se seznámit s životem autora. Málokterý autor do svého díla nevkládá kus sebe, své duše, své kariéry a tím i své sny či přání. Někteří literární teoretikové tvrdí¹, že autor díla je tzv. průvodcem po svém díle. Nelze tedy oddělit roli spisovatele a jeho díla. Osobnost a vnitřní vnímání samotného tvůrce díla budou jednoznačně ovlivňovat interpretaci čtenáře.

Názor, že autor do díla vkládá sebe a měli bychom dílo vnímat jeho očima podporují i další, např. Štochl². „*Zvláště nesmyslné jsou pokusy jaksi vytahovat autora z díla*“. Názory, které jsou přesvědčené, že není třeba znát a chápat autora k tomu, aby byl text stále relevantní a přínosný pro naši dobu, lze rozhodně uplatnit například v antických či jiných starověkých textech, ale v případě díla Hraničářův učeň, nelze od záměru autora upustit. Pojďme si tedy krátce ukázat průběh autorova života a to, které události ovlivnily jeho tvorbu. Ve spisovatelově životě není jen jediný okamžik, který by inspiroval napsání tohoto díla. Ovlivnily ho však konkrétní situace, které kolektivně přispěly k sepsání knihy a následnému vzniku celé navazující série.

John své knihy miluje. Dokazují to rozhovory, které k jednotlivým dílům poskytuje, akce, kterých se účastní, videa, která sdílí na platformě YouTube a jeho stálá komunikace s fanoušky přes internetovou platformu Facebook a přes knižní webové stránky.

1.2. Život a kariéra spisovatele

John Flanagan se narodil 22. května v roce 1944 v Sydney. Údajně chtěl být spisovatelem již od dětství³, první kroky jeho kariéry však nabraly jiný směr, než kterým se chtěl vydat. V 60. letech začal pracovat v reklamní agentuře. Bylo mu kolem dvaceti let. I

¹ VLAŠÍN, Štěpán, ed. *Slovník literární teorie*. 2. rozš. vyd. Praha: Československý spisovatel, 1984.

² ŠTOCHL, Miroslav. *Teorie literární komunikace: [úvod do studia literatury]*. Praha: Akropolis, 2005. ISBN 80-86903-09-5

³ LODGE, Sally. *John Flanagan Adds to Ranger's Apprentice and Launches New Series*. 2011. Publicist, SMPG – Macmillian Publishers – New York. [cit. 04.2023]. Dostupné na: <<https://www.publishersweekly.com/pw/by-topic/childrens/childrens-book-news/article/49075-john-flanagan-adds-to-ranger-s-apprentice-and-launches-new-series.html>> (subjektivní překlad autorky bakalářské práce)

přes to, že tato práce nebyla tím, u čeho doufal, že skončí (dle vlastních slov po celou dobu působení v agentuře psal knihy a básně)⁴, o své reklamní práci řekl toto:

„Práce s reklamou mě naučila psát, protože jsem začal v polovině 60. let, v době, kdy se ještě hodně psalo. Tehdy jsem měl několik úžasných mentorů. A myslím, že možná nejlepší věc, kterou jsem se v reklamní práci naučil... bylo: „Co říct, když vás nenapadá, co říct“. To bylo řešení problémů – tady je to, co musím říct, a teď, jak to říct zajímavým způsobem a jak zajistit, aby tato zajímavá část nepřehlušila důležitost sdělení. Televize mě zase naučila strašně moc o struktuře příběhu a vývoji postav. Naučila mě základní tříaktovou strukturu, kterou jsem nikdy neznal.“

Jednoho dne zažil nepříjemnou situaci, která pomohla zviditelnit jeho spisovatelské umění. Po sporu s vedoucím pracovníkem, který opakovaně kritizoval a znevažoval Flanaganovu práci, se reklamní pracovník odhodlal k odvážnému kroku. Ke kritickému hodnocení vedoucího pracovníka přidal hanlivou báseň. Poetický kousek mu přinesl náležitou pozornost a pochvalu od ředitele firmy, který s jeho zpětnou vazbou souhlasil. Byla to právě tato událost, která amatérskému spisovateli získala pozici, na které se mohl věnovat tomu, pro co měl vsutku talent.

Flanagan byl po dramatickém sporu povýšen na pozici copywrightera. Zde se mohl plně věnovat spisovatelskému umění. Psal skripta a scénáře pro reklamy, televizní shoty a krátké reportáže. Na této pozici setrval více než dvacet let.

Po čtyřicítce zamířil do televize a spojil se se starým přítelem Garym Reillym, aby vytvořili televizní pořad. Společně napsali populární australský sitcom „Hey Dad...!“ (přeloženo: „Nazdar, tati“). Seriál se v letech 1987-1994 úspěšně vysílal ve dvou stech epizodách v australské televizi.⁵

Na svou touhu stát se spisovatelem však Flanagan nikdy nezapomněl. Zpětně se přiznal, že po celou dobu své reklamní práce po večerech psával knihy a manuskripty. Zaujal ho žánr thrilleru, kterého se zpočátku držel. V 19 letech napsal první manuskript. Jako začínající spisovatel byl ovšem se svým prvotním dílem nesmírně nespokojen, proto ho ihned vyhodil. Po několika neúspěšných pokusech manuskripty přestal vyhazovat a dnes je rád, že tak učinil. „... naučilo mě to. Fakt, že jsem ten starý rukopis vyhodil, mě dost

4 Tamtéž

⁵ *Famous Authors. John Flanagan.* [cit. 04.2023]. Dostupné na: <<https://www.famousauthors.org/john-flanagan>> (subjektivní překlad autorky bakalářské práce)

deprimuje. Myslím, že jsem zachránil asi 90 procent toho třetího, který jsem napsal. Nedávno jsem se do nich začel, a zaujalo mě, že je tam pár dobrých částí...“⁶

Seriózněji začal autor psát v roce 1990, kdy napsal krátké příběhy o učni hraničáře. Příběhy, které splnily svůj účel, uschoval autor do šuplíku, ze kterého je vytáhl až po deseti letech. K tomu ho inspirovala jeho dcera, která si na ně vzpomněla v době, kdy John Flanagan chtěl napsat opravdovou knihu. V roce 2003 Flanagan předložil rukopis knihy "The Ruins of Gorlan", první knihy ze série "Ranger's Apprentice", australskému nakladateli.

Michael Green, prezident a vydavatel společnosti Philomel, se nechal slyšet, že při čtení úvodní kapitoly Flagananovy první verze Ruiny Gorlanu, se mu „zježily chlupy na zátylku.“ Rovněž řekl: „*V duchu jsem věděl, že čtu něco výjimečného. John má jedinečnou schopnost vytvořit svět i postavy, které působí reálně, ale zároveň se dotýkají hranice fantastiky, a to do té míry, že je vše naprosto uvěřitelné a nic není tak přitažené za vlasy, aby to působilo jako čirá fantazie.*“⁷

Knihu převzalo nakladatelství Random House Australia. Kniha rychle zaznamenala úspěch. Od té doby Flanagan napsal více než 20 knih ze série "Hraničářův učně" a jejich odnoží, včetně "Bratrstva" a "Královské hraničářky". Jeho knihy byly vydány ve více než 20 zemích a prodalo se jich přes 15 milionů výtisků po celém světě.

Autor své dosavadní dílo a život spisovatele považuje za realizaci chlapeckého snu. Svými slovy: „...*ale psaní bylo něco, co jsem vždycky chtěl dělat – doslova to bylo mým snem, žít se jako autor. Proto teď pořád chodím s úsměvem na tváři.*“⁸ Často a rád komunikuje se svými fanoušky, kteří ho mohou kontaktovat na oficiálních webových stránkách Hraničářova učně⁹, případně na oficiálním profilu platformy facebook¹⁰. Není zřejmé, zda ho autor spravuje sám, ovšem z mé vlastní zkušenosti jsou reakce týmu na dotazy fanoušků rychlé, byť strohé.

⁶ Tamtéž

⁷ LODGE, Sally. *John Flanagan Adds to Ranger's Apprentice and Launches New Series*. 2011. Publicist, SMPG – Macmillian Publishers – New York. [cit. 04.2023]. Dostupné na: <<https://www.publishersweekly.com/pw/by-topic/childrens/childrens-book-news/article/49075-john-flanagan-adds-to-ranger-s-apprentice-and-launches-new-series.html>> (subjektivní překlad autorky bakalářské práce)

⁸ Tamtéž

⁹ *Ranger's Apprentice*. Webové stránky. Dostupné na: <<https://www.rangersapprentice.com.au/>>

¹⁰ *Facebook Ranger's Apprentice*. Facebookový účet. Dostupné na: <<https://www.facebook.com/rangersapprentice/>>

1.3. Díla a ocenění

Od roku 2004, kdy byla vydána první série Hraničářův učeň *Rozvaliny Gorlanu*, vydalo nakladatelství Penguin celkem 17 knih z této řady. Vedle jeho druhé dobrodružné série literatury pro děti, Bratrstvo, sepsal pár románů pro dospělé. Jeho romány jsou tematicky zaměřeny na detektivní činnost. V současnosti můžeme hovořit již o více než 31 dílech.

Zde je seznam všech děl, které byly vydány v rámci série *Hraničářův učeň*, včetně roku jejich vydání v Austrálii.

- Rozvaliny Gorlanu (2004)
- Hořící most (2005)
- Ledová země (2005)
- Nositelé dubového listu (2006 – původně vydáno pod jiným názvem)
- Výkupné za Eraka (2007)
- Čaroděj na severu (2006)
- Obléhání Macindawu (2006)
- Králové Clonmelu (2008)
- Halt v nebezpečí (2009)
- Císař Nihon-džinu (2011)

Flanagan po knize Císař v Nihon-džinu udělal v ději „pomyslnou“ několikaletou přestávku. Další díla navazují na totožné hrdiny a obdobný příběh, ovšem v časové ose udělal skok do budoucnosti a následující příběhy sledují osudy mladé princezny, která se rovněž přidává k hraničářům.

Následující knihy pokračují:

- Královská hraničářka (2013)
- Klan Rudé lišky (2018)
- Souboj na Araluenu (2018)
- Ztracený princ (2020)
- Útěk z Falaise (poslední český překlad, kniha byla vydána v Austrálii v roce 2021)
- Arazan's Wolves (kniha byla vydána v roce 2022, zatím nevyšla v českém překladu)

Již výše zmíněné *Bratrstvo* je druhá a poslední dobrodružná série, kterou Flanagan věnoval dětem. Po pozitivní reakci čtenářů využil oblíbenosti Skandijců, národnosti z fiktivní země Araluen, a na její motivy sepsal jakousi odnož Hraničářova učně, kterou nazval Bratrstvo (anglicky *Brotherband*). To je jakousi paralelou ve Flanaganově fantasy světě. Paralelou proto, že některé postavy z první série se objevují i ve druhé, či jsou jménem zmíněni. Hrdinové druhé série pochází z jiné země, ovšem povahou a příběhy jsou nápadně podobné jejich knižním předchůdcům. Ústřední postavou je mladík Hal, jehož jméno připomíná hraničáře Halta. Hal zakládá skupinu jedenácti mladých skandijských vyvrženců, kteří společně prožívají dobrodružství. Autor knihy vydává tehdy, kdy dopíše další díl, proto se díly z jeho dvou sérií střídají či se v daném roce povede vydat knihy dvě. První knihu ze série Bratrstvo napsal Flanagan v roce 2011, tedy zároveň s vydáním knihy Císař Nihon-džinu. Sérii Bratrstvo tvoří:

- Vydědění (2011)
- Nájezdníci (2012)
- Lovci (2012)
- Otroci ze Sokora (2014)
- Hora Štírů (2014)
- Umrličí tváře (2016)
- Kaldera (2017)
- Návrat Temudžajů (2019)
- Pronásledování (2022)

Po vydání prvního dílu Hraničářova učně se začínající spisovatel dočkal okamžitého úspěchu. Hned následujícího roku, 2005, získala jeho knížka cenu *Children's Book Council of Australia Book of the Year Award*. Jedná se o cenu Aurealis, Australské spisovatelské ocenění.¹¹ Důvody pro udílení cen a ocenění bývají především poutavé postavy, napínavý děj a smyšlený svět království Araluen.

¹¹ WAYBACKMACHINE. *The LOCUS Index to SF Awards* [online]. Locus Publications. 2004-2021. Dostupné na: <<https://web.archive.org/web/20100423084551/http://www.locusmag.com/SFAwards/Db/Aurealis2005.html>>

Flanagan má autorskou smlouvu s britským nakladatelstvím Penguin Books. Australské stránky nakladatelství přikládají krátký souhrn autorovy kariéry s odkazem na jeho webové stránky¹²

Kniha se těší i zájmu producentů. Snaha využít námět knihy a promítnout ho na filmové plátno přišla již v roce 2008, čtyři roky po vydání prvního dílu. Společnost Warner Brothers Pictures zažádala o autorská práva a režie se měl ujmout kanadský oskarový režisér Paul Haggis¹³ John Flanagan potvrdil v roce 2014, že byly získány finanční prostředky a společnost připravuje konkurz. Oficiálně produkce potvrdila zahájení projektu v roce 2016. Společnost WBP však svůj záměr film natočit stáhla. V roce 2019 se myšlenky filmu ujala společnost Dick Cook Studios (DCS). Produkce měla začít v roce 2020, ovšem plány přerušila celosvětová pandemie. Flanagan se nechal slyšet, že produkce pokračuje, ovšem místo filmu zamýšlí společnost natočit televizní seriál.¹⁴

Jelikož zájem filmařů o spisovatelovo dílo můžeme v současnosti považovat jako jakýsi výraz nejvyššího uznání, které přichází právě díky značnému nadšení a zájmu čtenářů, Flanagan již dosáhl ve své spisovatelské kariéře vrcholu. Ve svých osmdesáti letech sepisuje další díly oblíbených sérií, o které fanoušci jeví stálý zájem. Přejde-li knižní série na televizní obrazovky, bude dosah příběhu a hrdinů ještě větší. Takto to vnímá i samotný spisovatel, který doufá, že právě díky televiznímu zpracování získá myšlenka díla a jeho hodnoty značnou platformu a více příznivců.¹⁵

¹² *Penguin Publishers*. [online] Dostupné na: <<https://www.penguin.co.uk/authors/208451/john-flanagan?tab=penguin-biography>>

¹³ MAYBERRY, Carly. *Haggis may direct „Rangers Apprentice“ kids movie*. Reuters, entertainment news. 2008. [online] [cit. 20.4.2023] Dostupné na: <<https://www.reuters.com/article/idUSN0729862220080107>>

¹⁴ *Rozmowa z Johnem Flaganem*. Lubimycztać.plTV. [online] YouTube. 14.9.2020. [cit. 20.4.2023] Dostupné na: <<https://www.youtube.com/watch?v=yBGMtSJT4vA&t=1922s>>

¹⁵ Tamtéž

1.4. Důvod k sepsání knihy Hraničářův učeň

Většina vydání knihy Hraničářův učeň obsahují v závěru krátké slovo o autorovi. Žádný popis autora a Hraničářova učně, ať už internetových portálů, stránky fanoušků, online rozhovorů či samotných výtisků nevynechá podstatnou informaci a to, že důvod k sepsání prvního dílu Hraničářova učně byl Johnův syn Michael Flanagan. Ne nadarmo je také první díl věnovaný *Michaelovi*¹⁶

John se celý život toužil stát spisovatelem. Sám se považuje za vášnivého čtenáře. Dodnes s oblibou čte detektivní příběhy současných spisovatelů. Sám sebe, manželku a dvě dcery označuje za náruživé čtenáře.¹⁷ Jeho jediný syn Mike, však knihy v oblibě neměl. To otce mrzelo, zejména proto, že toužil synovi ukázat, jak krásné je umět se začíst do napínavého příběhu. „*Chtěl jsem, aby věděl, že čtení dokáže zapojit všechny smysly a emoce a přenést vás do nádherných zemí plných dobrodružství. Může vás děsit, vzrušovat i bavit. Věděl jsem, o kolik toho přichází, když se neobtěžuje číst.*“¹⁸

Macková píše, že rodič má v sobě vlastnost, která inklinuje k podpoře svého dítěte v oblasti čtenářské gramotnosti. Jedná se o vnitřní motivaci a snahu pomáhat svému dítěti zlepšit jeho čtení.¹⁹ Synovi Flanagan proto začal psát příběhy doslova „na míru“. Vybral přednosti svého syna, mezi něž patřila lukostřelba, lezení na stromech, hbitost a důvtip. Přidal také smysl pro rošťáctví, jak tomu sám autor říká²⁰ a svého syna oslovil, zda by mu neposkytl názor na příběhy, které chce napsat pro děti. Pod touto záminkou dával synovi každý pátek přesně v pět hodin odpoledne jeden příběh, na který mu měl Mike vyslovit názor. Flanagan rád vzpomíná, jak „*po čtyřech týdnech přišel Mike již kolem třetí a ptal se: Kde je můj příběh na tento týden?*“²¹

Knižní série tedy opravdu začala jako sled krátkých na sebe navazujících příběhů, jejichž záměrem nebylo vytvoření úspěšného románu. Ústřední postavou příběhů byl

¹⁶ FLANAGAN, John. *Hraničářův učeň*. Sedmé vydání. Přeložil Zdena TENKLOVÁ. V Praze: Egmont, 2022. ISBN 978-80-252-5172-0.

¹⁷ Vlastní rozhovor s Johnem Flaganem

¹⁸ Tamtéž

¹⁹MACKOVÁ, Veronika. *Zapojení rodičů do přípravy dětí do čtení*. [online]. Brno, 2021 Diplomová práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Roman ŠVARŤÍČEK. Dostupné na: <<https://is.muni.cz/th/fs9g7/>>.

²⁰ Vlastní rozhovor s Johnem Flaganem

²¹ BICKERS, James. *Q&A with John Flanagan*. Publishers Weekly, Children's Bookshelf. [online]. 28.2.2008. [cit. 20.4.2023] Dostupné na: <<https://www.publishersweekly.com/pw/by-topic/authors/interviews/article/7199-q-a-with-john-flanagan.html>>

Flanaganův syn Mike, který byl v knize pojmenován jako Will. Autor psal příběhy v naději, že potomka zaujme čtení. A to se stalo. Příběhy si zamiloval. "*Rád bych řekl, že se z něj díky těm příběhům stal vášnivý čtenář, ale nestalo se tak,*" říká autor. Michael se ke knihám vracel i ve svých dvaceti letech. Rád pomáhal svému otci hledat chyby v manuskriptech. „*Mike mi a své matce včera večer napsal, že čte sedmou knihu a že v ní zachytil nějakou chybu. Vždycky je velmi pyšný, když najde v rukopise nějakou chybu.*“²²

Dvacet krátkých příběhů pak autor odložil do šuplíku na více než deset let. „*Nikdy jsem nezamýšlel, že by se z nich stala kniha,*“²³ poznamenává. „*Hledal jsem projekt, na kterém bych mohl pracovat, když mi moje nejstarší dcera navrhla, abych se podíval právě na 'ty příběhy o Hraničáři'. Jsem rád, že to udělala!*“²⁴

Michael Green, prezident a vydavatel společnosti Philomel, se nechal slyšet, že se mu při čtení úvodní kapitoly manuskriptu, „zježily chlupy na zátylku.“ Věděl, že čte něco výjimečného. O autorovi řekl, že „*John má jedinečnou schopnost vytvořit svět i postavy, které působí reálně, ale zároveň se dotýkají hranice fantastiky, a to do té míry, že je vše naprosto uvěřitelné a nic není tak přitažené za vlasy, aby to působilo jako čirá fantazie.*“²⁵

²² Tamtéž

²³ LODGE, Sally. *John Flanagan Adds to Ranger's Apprentice and Launches New Series*. Publishers Weekly, Children's Bookshelf. [online]. 13.10.2011. [cit. 28.5.2023] Dostupné na: <<https://www.publishersweekly.com/pw/by-topic/childrens/childrens-book-news/article/49075-john-flanagan-adds-to-ranger-s-apprentice-and-launches-new-series.html>>

²⁴ Tamtéž

²⁵ LODGE, Sally. *John Flanagan Adds to Ranger's Apprentice and Launches New Series*. Publishers Weekly, Children's Bookshelf. [online]. 13.10.2011. [cit. 28.5.2023] Dostupné na: <<https://www.publishersweekly.com/pw/by-topic/childrens/childrens-book-news/article/49075-john-flanagan-adds-to-ranger-s-apprentice-and-launches-new-series.html>>

2. Hraničářův učeň

Rozvaliny Gorlanu, první kniha v sérii Hraničářův učeň, vypráví o mladých chráněncích, Willovi a Horácovi, a jejich dobrodružstvích, které prožívají jako začínající učni svých mistrů.

Příběh začíná u pomstychtivého Morgaratha, bývalého barona v království Araluen. Ten před patnácti lety utrpěl velkou porážku, když se pokusil svrhnout krále z trůnu. Neznámý hraničář tehdy napomohl vítězství araluenského krále Duncana a Morgarath, poháněn touhou po pomstě, zotročil nadpřirozené bytosti Wargaly a připravuje nový útok.

Zatímco Morgarath chystá tajný vpád, na hradě Redmontu se pětice sirotků připravuje na Den vybírání. Místní baron nastavil systém sociální podpory sirotků, kteří by se za jiných okolností vyučili řemeslu svých rodičů, takto však nemají mnoho šancí se v životě dobře uplatnit. Nabízí tedy chráněnce, o které bylo na hradě do jejich patnácti let dobře postaráno, místním mistrům, kteří si mohou dítě vybrat za svého učně. Pětice přátel se dostane do učení a každé se vydává svou vlastní cestou. Příběh sleduje mladičkého Willa, který jako jediný ze skupiny nebyl přijat tam, kam původně chtěl. Za svého učně si ho vybere tajemný hraničář Halt, místní legenda. Představí Willovi práci hraničářského spolku, která spočívá ve vyzvědačské práci, sbírání informací, zastávání se slabších a zamezování nepravosti v zemi. Zbraně hraničářů jsou luk a vrhací nože, se kterými se Will učí zacházet. Brzy se z něj stane výborný lučištník, jelikož má ke střelbě přirozené vlohy. Dostane koníka, se kterým si vybuduje hluboké pouto. Na koně jménem Cuk rád mluví a představuje si, že mu čtyřnohý přítel odpovídá. Každým dnem se Will učí nové věci, a díky Haltově přísnosti se zdokonaluje ve střelbě lukem. Mistr, ač působí stroze a přísně, má radost z učňových pokroků.

Mezi tím prožívá Willův rival Horác trápení v bojové škole, kam byl přidělen. Tomu se naopak v učení nedaří. I přes jeho zdatnost a instinkt v boji s mečem, které mu zajistily pozornost rytíře a mistra Rodneyho, chlapce trápí nevíтанá pozornost tří starších kadetů, kteří se rozhodli Horáce šikanovat. Sužují ho náročnými úkoly, bitím a posměšky. Horác jim neklade odpor, jelikož má za to, že šikana patří k bojové škole a k jeho výcviku.

Will a Horác se setkají na slavnosti žní, kdy bývalá rivalita mezi chráněnci způsobí jejich rvačku. Nepřátelství ovšem končí ve chvíli, kdy Will zachrání Horácův život při lovu divokých kanců. Tři starší kadeti Horáce surově zbijí. Ten i přes těžké zranění jde ochránit

Willa před podobným osudem. Do konfliktu tří starších kadetů, Horáce a Willa se vloží Halt, který Horácovi dovolí odplatit se kadetům za jejich šikanu. Horác ušetří každému z nich pořádný výprask a cítí uspokojení ze spravedlivé odplaty. Tři učni jsou po Haltově doporučení vyloučeni z bojové školy. Horác se stane premiantem ve svém ročníku.

Will odjíždí na tajný sněm, při kterém se setkává s dalšími hraničáři. Ti odhalují Morgarathovy plány. Halt, Will a Gilan, Haltův bývalý učeň, se vydávají po stopách Kalkarů, opičích oblud, které podporují Morgaratha. Cestují dlouho a když narazí na stopy dvou Kalkarů, hledajících oběť, dovítí se, že Kalkarové chtějí na příkaz Morgaratha zaútočit na samotného krále Duncana. Will je pověřen úkolem jet sám pro pomoc do hradu Redmont. Podaří se mu to a vrátí se s posilou rytířů. Halt zůstane v boji proti Kalkarům sám. Jednoho zabije pomocí šípů a ohně. Druhého zabije Will, který prokáže svůj hraničářský výcvik a zachrání svému zraněnému mistrovi život. Za jeho projevenou statečnost nabídne Baron Willovi převelení do bojové školy. Mladý učeň se však rozhodne být věrný svému mistrovi a svému povolání. Vybere si setrvat jako hraničářský učeň a obdrží bronzový přívěšek, znak hraničářských učňů.

Na konci příběhu se Will ptá Halta, zda zvolil správně, když se rozloučil s dávným snem stát se rytířem. Halt Willovi prozradí, že znal učňova otce, Daniela, který mu v dávném boji s Morgarathem a Wargaly zachránil život. Will poprvé v životě cítí opravdovou hrdost a přípravy na válku s Morgarathem vrcholí.²⁶

²⁶ FLANAGAN, John. *Hraničářův učeň*. Sedmé vydání. Přeložil Zdena TENKLOVÁ. V Praze: Egmont, 2022. ISBN 978-80-252-5172-0.

3. Charakteristika uměleckého textu

3.1. Vymezení žánru fantasy

Využijme definice, kterou nabízí Vlašín ve svém Slovníku literární teorie a to, že literární žánr můžeme definovat jako „*souhrnné označení pro takové skupiny literárních děl, které se vyznačují určitými společnými znaky, a to zejména kompozičními, tematickými nebo formovými*“²⁷ Pro knihu Hraničářův učeň jsou charakteristické takové znaky, které by ji mohly v širším slova smyslu zařadit obecně do žánru fantasy. K tomuto závěru docházím na základě obecné definice slovníku Britannica.

Encyclopaedia Britannica nabízí stručnou a údernou definici žánru fantasy: „*Kniha, film apod., vyprávějící příběh toho, co se stalo ve smyšleném světě.*“²⁸

Žánr fantasy literatury pochází z anglického slova *fantasy*, které doslova znamená „*něco, co vzniká na základě představivosti: představa o něčem, co je vzdálené běžné realitě.*“²⁹ České slovo fantazie (slovo přejaté z angličtiny) znamená doslova: „obrazotvornost, obrazivost, představivost, imaginace => lidská schopnost vytvářet nové obrazy a souvislosti na základě odrazů dříve vnímané reality, výtvar obrazotvornosti.“³⁰ V češtině hovoříme v souvislosti s fantazií o představivosti. V angličtině pod pojmem *fantasy* rozumíme spíše vlastní smyšlenou realitu či vysněnou alternativu reality.

Literární žánr, který své souhrnné označení přebírá z angličtiny, je tak široký, jako jeho význam slova. Mluvíme o smyšleném světě, ve kterém se dějí smyšlené věci. Vše stojí pouze na fantazii a představivosti autora. Ve fantasy se fantazii meze nekladou.

Zrod moderní fantasy přičítáme většinou spisovatelům 1. poloviny 20. století, ovšem literatura s obdobnými prvky moderní fantasy vzniká již ve 14. století, románem Gargantua a Pantagruel. Na spisovatele F. Rabelaise, autora románu, navazuje mnoho dalších v 17., 18. a 19. století, např. George MacDonald, Edward Plunkett, Jonathan Swift, William Morris, E.T.A. Hoffmann, Mary Shelleyová, Edgar Allan Poe, Hans Christian Andersen a mnoho dalších. Tito spisovatelé ve svých dílech otevřeli dveře představivosti. Spojujícími prvky

²⁷ VLAŠÍN, Štěpán, ed. *Slovník literární teorie*. V Praze: Československý spisovatel, 1977

²⁸ BRITANNICA [online]. 2023 Encylopaedia Britannica, Inc. [cit. 2023-05-20]. Dostupné na: <<https://www.britannica.com/dictionary/fantasy>> (subjektivní překlad autorky bakalářské práce)

²⁹ Tamtéž

³⁰ *Internetová jazyková příručka*. Ústav pro jazyk český. Akademie věd České republiky. [online]. ©2008. [cit. 15.5.2023] Dostupné na: <<https://prirucka.ujc.cas.cz/?slovo=fantazie>>

jsou nadpřirozené bytosti, alegorie, pohádkové prvky, hrůza, strach či jiné nadpřirozené jevy.³¹

Jako archetypy žánru fantasy můžeme zmínit kulturní mytologie, pověsti či báje. Ač dnes mezi těmito literárními druhy rozlišujeme, moderní fantasy má mnoho mytologických prvků a stojí na smyšlené realitě, kterou v rámci svého příběhu vysvětluje a ospravedlňuje. Fantasy dnes zastává roli, kterou dříve měla mytologie, lidová slovesnost a později rytířské romány.

V českém prostředí se do termínu *fantasy* často mylně zařazují tři významné proudy. Konkrétně science fiction, horor a pak samotná fantasy literatura. Teoretici zastávají názor, že souhrnný pojem *fantasy* není vhodné využívat pro všechny žánry s fantazijními prvky. Ač se mohou svými náměty a prvky prolínat, žánr science fiction a horor se odlišují od fantasy žánru zejména užším vymezením charakteristických prvků. Science fiction stojí na vědeckém a technickém zdůvodnění nadpřirozených prvků. Horor naopak láká čtenáře motivy hrůzy, zděšení, strachu či smrti. Literární teoretikové proto v souvislosti s českým označením pracují s termínem *fantastika*.³² Tedy termín, který spojuje všechny druhy literatury s nadpřirozenými jevy, ale zároveň se vymezuje vůči anglosaskému chápání pojmu fantasy. Na rozdíl od západního vnímání se k pojmu *fantasy* stavíme v jeho užším slova smyslu. Potvrzuje to vznik Akademie science fiction, fantasy a hororu, která považuje všechny tři literární žánry jako podřazené k žánru literární fantastiky.^{33 34}

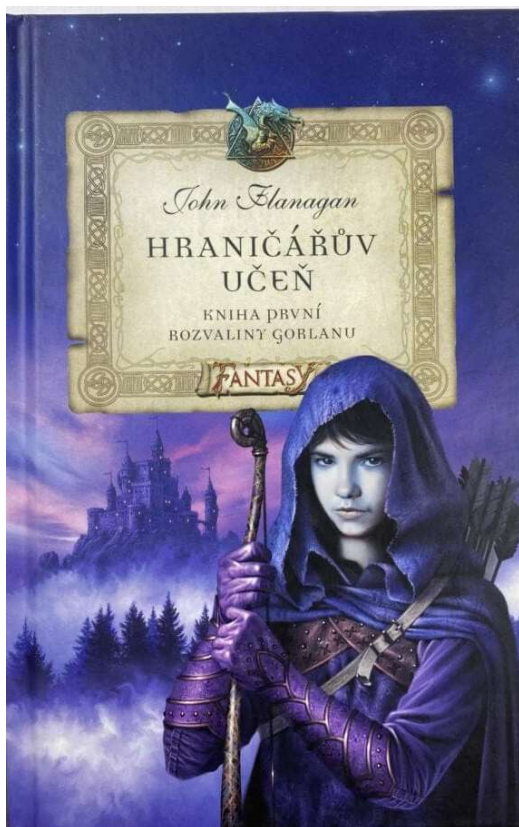
³¹ JOHNSTON, Josuha. LAETZ, Brian. *What is Fantasy?* Project Muse, Philosophy and Literature. [online] ©2023 [cit. 10.6.2023] Dostupné na: <<https://muse.jhu.edu/article/238883>>

³² ADAMOVIČ, Ivan. *Slovník české literární fantastiky a science fiction*. Praha: R3, 1995. ISBN 80-85364-57-3.

³³ *Akademie science fiction, fantasy a hororu*. [online] ©2023 [cit. 10.6.2023] Dostupné na: <<http://www.asffh.info/>>

³⁴ CHALOUPKA, Otakar. *Příruční slovník české literatury: od počátků do současnosti*. Praha: Levné knihy, 2007. ISBN 978-80-7309-463-8.

3.2. Spadá Hraničářův učeň do žánru fantasy?

Obrázek 1: Kniha Hraničářův učeň, kniha první, Rozvaliny Gorlanu

Přední strana sedmého vydání knihy Rozvaliny Gorlanu se k otázce literárního žánru díla staví velmi jasně. Pojem *FANTASY* knížku jasně kategorizuje a zařazuje ji na pomyslnou poličku v příslušné sekci. Fialové zbarvení nebe, hradu, rukavic a kapuce pláštěnky v kombinaci s bílou pletí postavy, u níž čtenář správně odhaduje, že se jedná o onoho učně, působí přímo mysticky a fantasticky. Každý rodič, který by případně takovou knihu pro mladého čtenáře zvažoval, se bude rozhodovat zejména dle své osobní preference k fantasy žánru. Učitel či jiný pedagogický pracovník po knize sáhne spíše tehdy, bude-li mít pocit, že kniha splňuje obecné klasifikační prvky fantasy literatury. Ani jedna skupina by v tomto případě nebyla plně spokojena. Rodič, který by tuto sérii knih opustil právě z důvodu, že se jedná o fantasy žánr, kdežto on preferuje, aby jeho ratolest četla spíše dobrodružné knihy o mladých hrdínech, kteří ve svém životě nepotřebují „čáry a kouzla“, by netušil, že zbytečně zahodil knihu, která právě tento požadavek splňuje. Učitel, který by chtěl na těchto knihách naopak spíše ilustrovat typické prvky žánru fantasy, by byl nejspíše

zklamán, jelikož Flanaganova díla se vyznačují právě nízkým počtem „typických“ fantasy prvků.

Nadpřirozené bytosti, které se v díle objevují a mohli bychom je brát jako něco, co stojí proti *ověřitelnému obrazu čtenářova světa*³⁵, jsou vlastně jen dvě. Kalkary a Wargalové. Bytosti zastávají v ději roli bojovníků zla, které na své straně využívá hlavní antagonista. Nemají vlastní rozum, nejednají ve vlastním zájmu. Flanagan nechtěl, aby mladý hrdina zabíjel lidi, přišlo mu to příliš násilné. V prvních dvou dílech tedy patnáctiletý učeň útočí na příšery. Smrt lidských protivníků vzal autor na milost až v následujících dílech, kdy usoudil, že Will je dost starý na to, aby mohl v rámci boje zabíjet lidi.

Kalkary jsou popisovány jako kříženec medvěda a opice. Mají neuvěřitelnou rychlost a sílu. Dokážou se pohybovat tiše a nepozorovaně, je to součást jejich vrozeného instinktu. Jejich těla jsou pokryta hustou, silně matnou srstí, potaženou lepkavou, vosku podobnou látkou. Ta chrání jejich hrudník před šípy a meči, jelikož spleená srst je tvrdá a šupinovitá. Jejich hlavní útočnou zbraní jsou drápy a zuby. V boji jsou známí svou zuřivostí, své nepřátele agresivně rozcupují. Na rozdíl od Wargalů jsou Kalkary inteligentní tvorové schopní porozumět příkazům a loví instinktivně. Jejich zdánlivě nadpřirozenou magickou schopností je hypnotizace obětí. I zde se ovšem projevuje autorova snaha nepřidávat do příběhu kouzla – vysvětlení hypnózy oběti nabízí Halt.

„Znehybní... jak to může dokázat? To mluvíš o nějakém kouzlu?“ ... „Někdo tomu říká kouzlo,“ řekl nakonec Halt. „Já bych řekl, že je to spíš nějaký druh hypnózy. ... Když tě Kalkara přinutí podívat se mu do očí, ochromí tě nesmírná hrůza a nejsi schopný udělat nic na svou záchranu.“³⁶

Kalkary jsou tak děsivé a svýma rudýma očima dokáží v oběti vyvolat takovou hrůzu, že oběť neklade odpor. Nejedná se tedy o žádné kouzlo ani magii, nýbrž o druh psychologického efektu, který bychom mohli lékařsky definovat jako extrémní fázi úzkosti, při které jedinec znehybní důsledkem enormního strachu.³⁷ Tito netvoří zastávají element hrůzy, strachu a objektu, proti kterému je třeba bojovat.

³⁵ NÜNNING, A. Lexikon teorie literatury a kultury. Brno: Host, 2006. ISBN: 80-7294-170-4

³⁶ Hraničářův učeň, s. 197

³⁷ CHVOJKOVÁ, Iveta. Časová perspektiva a úzkost. Praha, 2021. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Katedra psychologie. Vedoucí práce Loneková, Katarína. (s. 11)

Wargalové v prvním díle nevystupují, kromě části v Prologu, kdy se s nimi čtenář setkává. S Wargaly se hlavní postavy utkávají v druhém dílu série, *Hořící most*, navazující dějem i kompozicí na předchozí. Ale ani druhý druh bestí nedisponuje žádnou magickou silou. Kromě faktu, že se jedná o bytosti autorovy fantazie.

Autorovým záměrem nebylo popustit uzdy své fantazii a podobně jako Tolkien či Rowlingová vymyslet absolutní alternativní svět, plný příšer a bestí. Důvodem nadpřirozených bytostí bylo autorovo přihlídnutí k citlivosti věku čtenářů a nechť podporovat myšlenku mladistvých, kteří bojují a zabíjejí lidi. Toto byl jediný důvod, proč autor nadpřirozené postavy do svého příběhu zakomponoval a příšery se objevují pouze v prvních dvou, na sebe navazujících, dílech. V dalších knihách se od mýtických postav ustupuje, na jejich místo přichází spíše zjev nadpřirozena, které je ale prací hraničářů odhaleno pouze jako zjev či klam.

V jiných fantasy dílech autoři využívají nadpřirozených bytostí k alegorické myšlence, například Lewisovy *Letopisy Narnie*.³⁸ Tolkien přímo vytvořil fantasy svět plný bytostí, jež disponují kouzly a magie je nedílnou součástí fiktivní reality.

Oproti tomu se Flanagan snaží dávat všemu, co působí nadpřirozeně a „duchovně“, jasné racionální vysvětlení. Pocity hrůzy a strachu, které postavy zažívají, jsou jen a pouze promítnutím přirozené lidské váhavosti vůči všem neznámým věcem. O navození napjaté atmosféry se stará čistě příroda, například kamennými píšťalami, skrze které vítr vyluzuje zvuky, které přináší pocit napětí. „*Halt si jeho nepokoje všiml. „Už o nich víš,“ prohodil. „To jsou ty kameny. Jakmile Halt vyřkl ta slova, Will si uvědomil, že to, co mu tísní mysl a svírá žaludek strachy, je zvuk – tak jemný a tak vytrvalý, že ho nedokázal jako zvuk vnímat.*“

Po bližší analýze tedy můžeme soudit, že zařazení této knižní série do žánru fantasy v užším slova smyslu může být problematické.

Fantasy můžeme dále dělit na jednotlivé subžánry. Mnozí autoři ve svých odborných publikacích využili různých kritérií k danému rozdělení. I přesto však neexistuje konsenzus, který by přesně definoval rozdělení jednotlivých subžánrů. Literární teoretici k této problematice přistupují velmi individuálně. Zajímavostí zůstává, že laická veřejnost se s nárůstem internetových serverů a popularizace fantastického žánru sama snaží definovat

³⁸ TOMEŠ, M. *Teologie C. S. Lewise. Vybrané problémy*. [Diplomová práce. Brno, 2007. Masarykova univerzita. Fakulta filozofická. Vedoucí práce: Mgr. Ondřej Sládek, Ph.D.]

jednotlivé subžánry, které dělí dle různě vybraných kritérií.³⁹ Níže jsem vybrala dva, na jejichž pomezí bych zařadila první dva díly Hraničářova učně.

Hrdinská fantasy (v angličtině se využívá termín *high fantasy*) je velmi rozšířeným žánrem, pod který lze řadit mnoho úspěšných děl. Neff⁴⁰ zdůrazňuje ducha knihy, která nestojí na hrdinech jako takových. Hrdinství není přímo spojené s popisem hrdinů. Spíše se zaměřuje na boj, střet dobra a zla (zlo a dobro nemusí být nutně jediným důvodem boje, v tomto subžánru však bývá dominantním). Jako významní představitelé bývají jmenováni: R.R.Tolkien, J.K. Rowlingová, Rick Riordan a další. Charakteristickými prvky tohoto subžánru jsou komplexní postavy, děj odehrávající se v neexistujícím světě, kouzla, magie, nadpřirozené postavy a elementy.

Opakem high fantasy je tzv. low fantasy. Low fantasy (česky doslova nízká fantasy) zahrnuje "*neracionální události, které nemají kauzalitu nebo racionalitu, protože se odehrávají v racionálním světě, kde by se takové věci neměly vyskytovat.*"⁴¹

Hlavním rozdílem mezi žánry high a low fantasy je tedy svět, ve kterém se nadpřirozené prvky objevují. V rámci high či hrdinské fantasy je výskyt nadpřirozených prvků vlastně přirozený, jelikož ve fiktivním světě hranice toho, co je skutečné, možné a pravděpodobné neexistují. Jsou tak široké, jak je nastaví samotná fiktivní realita. Naopak v rámci low fantasy přítomnost nadpřirozených prvků vystupuje do popředí právě proto, že se jedná o alternativní realitu v našem přirozeném světě. High fantasy má blíže k pohádkám a mytologii, zatímco low fantasy míří směrem k science fiction a nabízí alternativní vysvětlení pro smyšlenou realitu, kterou bychom v našem přirozeném světě považovali za nadpřirozenou.

Jako další subžánr můžeme jmenovat *historickou fantasy*, jejíž dominantní charakteristikou je dějové zasazení v rámci existující historické epochy a využití historických událostí a postav.

Dovolím si tedy dojít k závěru, že ač se v Hraničářově učni vyskytují nadpřirozené bytosti a děj se odehrává ve fiktivním světě, tudíž bychom mohli knihu zařadit do subžánru high či hrdinské fantasy, nelze tak učinit právě pro realističnost fiktivního světa. Země Araluen je jen alegorií středověké Anglie, tudíž se nejedná o fiktivní svět v pravém slova

³⁹ SPEYER, James. *Types of Fantasy Books: A Complete Guide to the Fantasy Genre*. The Azrian Portal. [online]. 18.6.2019. [cit. 1.6.2023] Dostupné z: <<https://www.theazrianportal.com/blog/types-of-fantasy>>

⁴⁰ NEFF, Ondřej; OLŠA, Jaroslav. *Encyklopedie literatury science fiction*. Praha: AFSF, 1995. ISBN 80-85390-33-7

⁴¹ STRABLEFORD, Brian. *The A to Z of Fantasy Literature*. Scarecrow Press. 2009. ISBN 978-0-8108-6829-8

smyslu. Zároveň v ději nehrají žádnou roli kouzla, a kromě dvou druhů nadpřirozených bytostí nemůžeme hovořit o magických prvcích.

Nejblíže by žánrové zařazení této knižní série mohla být definice pojmu „dobrodružný román“, který vymezuje Vlašín takto: „žánrová forma románu, vyznačující se poutavým a dramatickým dějem, větveným do překvapivých situací a kolizí, se silně zdůrazněnými motivy nebezpečí...“⁴²

Ač lze v širším slova smyslu zařadit první dva díly Hraničářova učně (1. díl Rozvaliny Gorlanu a 2. díl Hořící most) do fantasy žánru, konkrétně na pomezí subžánrů high a low fantasy, následující díly již neobsahují žádné nadpřirozené prvky (kromě výskytu alegorické fiktivní země), proto by toto žánrové zařazení celé série nebylo úplné.

Celá knižní série Hraničářův učeň by tedy mohla být označována jako dobrodružný román s fantastickými prvky. Případně jako žánr fantasy v jeho nejširším slova smyslu.

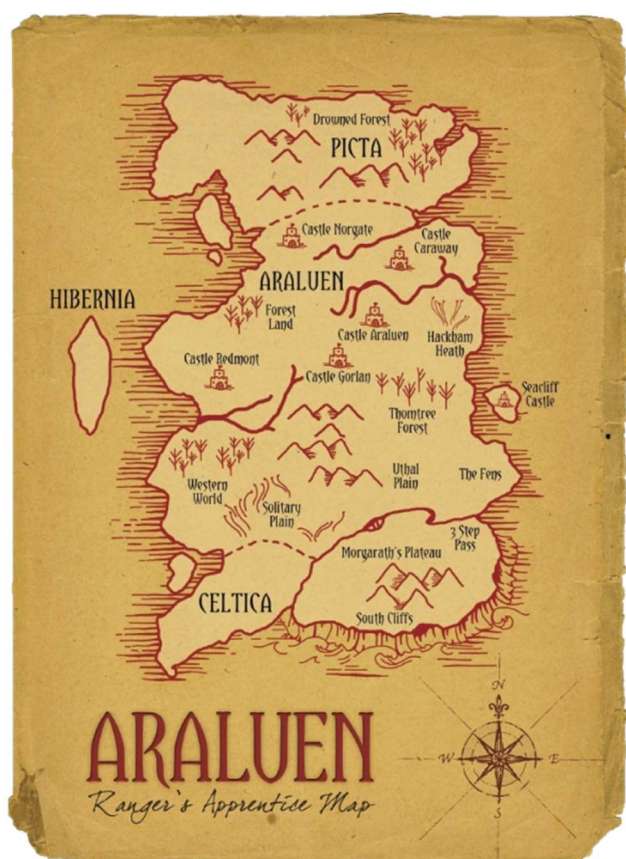
⁴² VLAŠÍN, Štěpán, ed. *Slovník literární teorie*. 2. rozš. vyd. Praha: Československý spisovatel, 1984.

4. Interpretace knihy

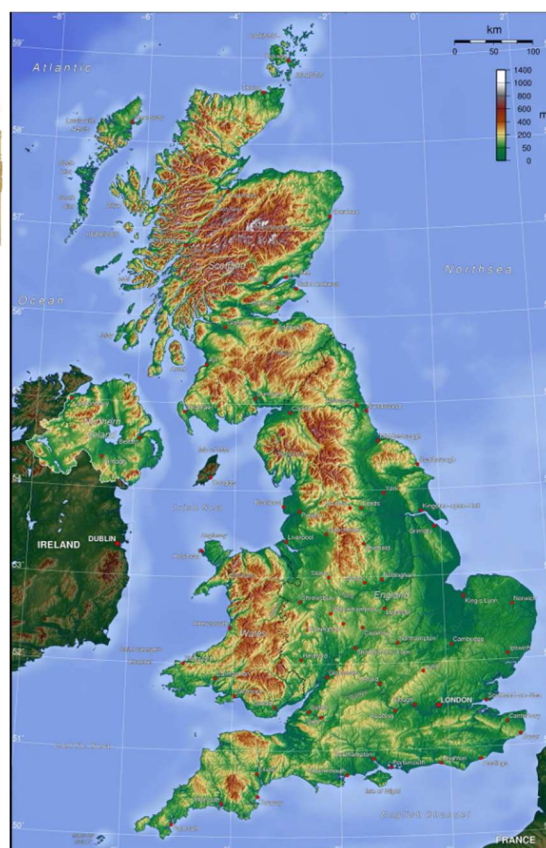
4.1. Časoprostor

Flanagan časoprostor své knihy okomentoval těmito slovy: „Vzhledem k tomu, že má hlavní postava měla být lučištníkem, připadalo mi, že středověká Evropa – tedy její fiktivní verze – je správné zasazení.“⁴³

Níže můžeme vidět kresbu z knihy Hraničářův učen a mapu současné Anglie. Podobu s fiktivním světem prozrazuje zejména ostrovní země, menší ostrov vlevo od většího a přibližný tvar.

Obr. 2 – Mapa země Araluen

Obr. 3 – Mapa Británie

Námět pro fiktivní zemi Araluen se autor nesnažil příliš skrýt. K vytvoření jakési fiktivní paralely středověké Anglie využil zejména starší názvy geografických celků. Například Hibernie, ostrovní země ležící na západ od Aralueny, je historický výraz pro dnešní Irsko. V knihách se často mluví o Hibernii jako o Haltově rodné zemi, jelikož hraničář má hibernský přízvuk. V celé zemi se mluví tzv. běžnou řečí, tedy odkaz na dřívější

⁴³ Rozhovor s Johnem Flanaganem (subjektivní překlad autorky bakalářské práce)

angličtinu. I v knižní Hibernii se mluví běžnou řečí, ovšem všichni Hiberňané mají silný přízvuk. Tento fakt rovněž odkazuje na irskou angličtinu, tedy soubor dialektů, kterými mluví současní Irové.⁴⁴

Co se časového zařazení díla týče, z historického hlediska mluvíme o období středověku, tedy dle historiků o dobu mezi lety 476 a 1492. Ke konkrétnějšímu vymezení nám napovídá pouze titul *baron*, kterými jsou označeni šlechtici vlastníci hrady a léna. Dobu lenního systému a baronů můžeme zařadit do období sepsání Magny Charty, tedy 1215.⁴⁵ Rozvinutá města, opevněné hrady a fungující společnost země Araluenu je sice pohádkovým vyobrazením skutečné středověké země, ovšem právě označení baronů a jejich moci nám jasně pomáhají určit století. Historicky tvořili baroni skupinu, která stála na vrcholu feudální hierarchie. Patřili sem muži, kterým byla udělena baronství, a hrstka těch, kteří byli držiteli hrabství. Jejich majetek mohl zahrnovat hrady, vesnice, zemědělskou půdu nebo části lesů. Mnozí z nich měli obrovskou moc nad ovládanými pozemky a zodpovídali se jen králi a jeho armádě.⁴⁶ V knize se setkáváme hned s několika barony, klíčovými pro příběh jsou bývalý baron Morgarath, jehož hrad a léno Gorlan nyní tvoří pláň Gorlan, na které chystá Morgarath válku. Druhý je baron Arald, pán hradu Redmont, v jehož lénu se odehrává celý příběh. Proto bych si dovolila soudit, že z historického hlediska se John Flanagan rozhodl zasadit svou fiktivní zemi do období přibližně 13. století.

Děj *Rozvalin Gorlanu* se v knižním světě odehrává 15 let po prvním a neúspěšném pokusu barona Morgaratha svrhnout krále. Mladému, čerstvě korunovanému, králi bylo tehdy málo přes dvacet. Kniha tedy začíná v době patnáctého roku vlády krále Duncana. Celý děj se odehrává v období 1 roku. Učni slouží u hraničářů celkem pět let. Po výkonu poslední zkoušky, ztvrzující jejich přijetí do sboru ochránců království, vyměňují bronzový list za stříbrný, tedy odznak hraničářů. Po prvním roce učení a vykonané zkoušce získávají učni bronzový list, znak oficiálních učňů. Díl končí ve chvíli, kdy Will obdrží za svou statečnost od svého mistra řetízek s odznakem, tedy 1 rok potom, co byl zvolen do učení. Se všemi učni se čtenář setkává den před přijetím do učňovské služby, tudíž můžeme hovořit o roce a jednom dni, ač tento časový úsek není v knize přesně vymezen.

⁴⁴ CHRISTIANSEN, Thomas, Wulstan. *English in Ireland and Irish in English*. Hiberno-English as exemplar of World English. [online] 2009. [cit. 10.6.2023] ISBN 9788884205445. Dostupné na:

<<https://iris.unisalento.it/handle/11587/342859?mode=full.10>>

⁴⁵ O'DRISCOLL, James. *Britain*. 6. vydání. Oxford University Press, 2005. ISBN 9783464100523

⁴⁶ *The Magna Carta barons*. Magna Carta, Freedom's symbol. [online] Dostupné na: <<https://ipamagnacarta.org.au/the-magna-carta-barons/>> (subjektivní překlad autorky bakalářské práce)

Fanoušci knižní série vytvořili několik časových linií, které odpovídají datování v rámci příběhu Araluenu. Anonymní uživatel zveřejnil na stránkách podporovatelů australského autora grafický přehled jednotlivých událostí, které zpracoval do časové osy⁴⁷. V rámci těchto výpočtů, spadá děj *Rozvalin Gorlanu* do roku 642 CE (*Common era* tedy tamního času). Flanagan se příliš nesnažil děj knihy časově zmapovat, napříč díly se objevuje množství časových nesrovnalostí. Jediné, z čeho fanoušci opravdu mohou vycházet při vytváření časové osy dějin fiktivní země, jsou letopočty, které jsou součástí map v knihách.

4.2. Kompozice

Knižní série nese název Hraničářův učeň. V současné době můžeme mluvit o sbírce 18 knih, posledním šesti titulům byl v angličtině přidán podtitulek *royal ranger* (královský hraničář), vzhledem k tomu, že hraničářským učněm již není hlavní hrdina Will (ač v knihách dále vystupuje) ale nový učeň. V češtině vychází díly stále pod stejným titulem, přídomek jim nebyl dán. Každý díl má podtitulek, který specifikuje děj. První díl nese název *Rozvaliny Gorlanu*. Název této knihy mnoho nevyovídá. Na rozdíl od jiných děl, které se do titulku snaží vložit motiv díla či symbolicky skrýt děj či jiné téma, Flanagan pojmenoval své dílo obdobně jako J.K. Rowlingová pojmenovala svou populární fantasy ságu: *Harry Potter a Kámen mudrců*. Tedy stejně jako u zmíněné knihy i zde čtenář rychle chápe, o kom dílo pojednává a kterým směrem se bude děj ubírat. Flanagan zvolil jednoduché označení hlavního hrdiny. Nevybral jeho jméno, jelikož Willova identita spočívá v jeho zařazení jako učně ve spolku hraničářů.

Tato prvotní informace, kterou můžeme chápat jako autentické projevení a vyobrazení záměru autora⁴⁸ dává čtenáři jasný návod. Ihned víme, čí osud sledujeme, kdo je hrdina a kvůli komu otevíráme stránky knížky.

Kniha je řazena do 32 kapitol. Kapitoly nemají názvy, které by jejich jednotlivé děje přiblížily. Jsou pouze očíslovány. Vedle kapitol mají i prolog a epilog. Tyto dvě neoficiální části jsou důležité zejména pro vývoj postav a vysvětlení příběhu. Děj by bez nich nebyl úplný, ačkoliv bez přečtení dvou částí by hlavní linie příběhu stále dávala smysl. Prolog se vztahuje k samotnému ději; popisuje nástup zlé moci v zemi Araluenu, nadpřirozené bytosti a zároveň nastiňuje čtenáři nadcházející konflikt. Epilog dokresluje a uzavírá příběh Willovy

⁴⁷ *Ranger's Apprentice – History and Events*. Worldanvil. [online] Dostupné na: <<https://www.worldanvil.com/w/ranger-s-apprentice-universe-wubway-s-way/t/history-and-events-timeline>>

⁴⁸ PETRŮ, Eduard. Úvod do studia literární vědy. Olomouc: Rubico, 2000. ISBN 80-85839-44-X.

identity a nabízí čtenáři kompletní odpověď na otázku Willova původu. Na rozdíl od prologu, který je psán chronologicky a vypravěč se soustředí na barvitě líčení úvodní scény, je epilog psán formou dialogu, mezi mistrem a učněm. Vypravěčem je Halt, tedy jedna z postav, která dokresluje a uzavírá dosud nezodpovězenou kapitolu Willova života.

Po prologu, ve kterém vypravěč popisuje aktuální přípravy na válku, přichází prvních pět kapitol, ve kterých autor dynamicky přibližuje čtenáři všech pět postav najednou, pomocí dialogů, které jsou obohaceny poznatky a závěry, ke kterým dochází Will, skrze jehož oči čtenář scénu vnímá. Od páté kapitoly sleduje čtenář pouze Willův osud. Ten je od deváté kapitoly přerušován vyprávěním Horácova osudu. Od druhé poloviny knihy se děje hrdinů znovu propojují, postavy se setkávají a zažívají společná dobrodružství.

Autor vypráví děj pomocí chronologického postupu, občas využije retrospektivních částí, kdy vysvětluje části děje, které se staly v minulosti. Postavy občas vzpomínají na dílčí události, kterými dokreslují vztahy či přibližují čtenáři informace o nějaké události nebo osobě. Např. *„Po dobu několika posledních let se s Willem často pral. Horác byl silnější, a tak obvykle nad Willem vítězil, i když se stávalo, že rychlost a mrštnost Willovi umožnila uštědřit nečekaný kopanec nebo ránu pěstí a pak utéct dřív, než Horác stihl ránu vrátit.“*⁴⁹ Nejvýznamnější retrospektivní část je v epilogu, kdy Halt vypráví Willovi příběh jeho otce.

Celý příběh je vyprávěný er-formou. Vševědoucí vypravěč popisuje čtenáři probíhající děj a zároveň občas přidává čtenáři informaci navíc či mu dovolí nahlédnout do budoucnosti: *„K rvačkám mezi nimi ve skutečnosti často vedla právě tahle Willova potřeba: měl se ještě naučit, že mít poslední slovo není pokaždé nejlepší.“*

⁴⁹ Hraníčářův učeň, s. 12

4.3. Analýza postav

Než se zaměřím na analýzu a interpretaci jednotlivých postav, ráda bych se pozastavila u samotné teorie toho, co můžeme nazývat literární postavou.

Postava díla je někdo, kdo se vyskytuje ve fikčních textech, je lidská nebo se alespoň podobá člověku.⁵⁰ Takto se na teoretické vymezení dívá Nünning, německý profesor Univerzity Giessen. Podotýká, že literární postava by měla splňovat 2 základní teoretické požadavky. Prvním je, že ji nalzáme v hranicích textu, ve kterých také ožívá. Postava neexistuje mimo text, končí-li řádky, končí také přesah postavy. Zároveň k postavě cítí čtenář lidský přesah – jelikož se jedná o postavu, která je buď člověkem, nebo alespoň má lidské charakteristiky, má s ní čtenář vztah. Promítá do postavy sebe sama, hledá v postavě podobu či vlastní zkušenosti. Literární postavy srovnává čtenář s vlastním porozuměním a náhledem na svět.

Tuto dvoudílnou definici si dovolím obohatit o to, co pro hlavní postavu Willa zamýšlel sám autor. John Flanagan vytvořil hlavní postavu Willa podle svého syna Michaela, kterému byly původní příběhy určeny. Flanagan chápal, že nebude-li se Michael s Willem ztotožňovat, nebude ho četba tolik zajímat. Vybral tedy Mikeovy přední vlastnosti, kterými byly lukostřelba a vrhání noži, a spojil je s malým vzrůstem svého syna. Celá postava byla tedy psaná na motivy syna spisovatele.

Na mou otázku, které Michaelovy vlastnosti Willovi přisoudil, odpověděl Flanagan takto: „Podle něj (Michaela) jsem vytvořil ústřední postavu, které jsem dal všechny Mikeovy vlastnosti a rysy - schopnost dobře šplhat, smysl pro rošťáctví a lásku k lukostřelbě. Myslel jsem, že by se mu to mohlo líbit, a měl jsem pravdu. Stále o sobě občas mluví jako o "Originálním Willovi".⁵¹

Tento fakt, dle mého názoru, nepřimo vyvrací, ale spíše obohacuje Nünningovo tvrzení, že literární postava existuje pouze v hranicích vymezených textem. Synovi Michaelovi je dnes již 46 let, knihy stále miluje a právě proto, že se jeho otec nikdy netajil s předlohou pro

⁵⁰ NÜNNING, Ansgar (ed.): *Lexikon teorie literatury a kultury*. Brno 2006. Host. ISBN: 80-7294-170-4

⁵¹ Vlastní rozhovor s Johnem Flaganem (subjektivní překlad autorky bakalářské práce)

hraničářského učně, sám sebe označuje jako „Originálního Willa“⁵² a těší se přízni fanoušků knih, kteří se v Michaelovi přirozeně snaží spatřit záblesk své oblíbené postavy.

V rámci interpretace se zaměřím na dvě hlavní postavy, skrze jejichž oči má čtenář prožívat děj. To jsou dva učni, Horác a Will. Ostatní postavy stojí jako „pomocné“ postavy, které podporují děj a sehrají nemalou roli ve vývoji osudů dvou učňů, ale ač místy čtenář vnímá situaci očima někoho jiného, než Horáce či Willa, jedná se stále o ojedinělou událost. Příkladem může sloužit první část kapitoly třicet, ve které poprvé čtenář vidí příběh očima hraničáře Halta. Do té doby bylo čtenáři umožněno sledovat děj jen skrze Willův či Horácův pohled, jenž byl obohacen poznámkami vševědoucího vypravěče.

4.3.1. Will

Will je patnáctiletý sirotek, který je se svými přáteli chráněncem na hradě Redmont. Vyrůstá pod ochranou místního barona a celý život se toužil stát rytířem. Willa naplňuje touha bojovat a případným přijetím na bojovou školu si slibuje projevit poctu svému zesnulému otci. Will si své rodiče nepamatuje. Na rozdíl od svých čtyř přátel, kteří byli dětmi významných lidí na hradě, Will o svém původu neví zcela nic. Objevil se před patnácti lety, krátce po první vítězné bitvě nad Morgarathem, na schodech opatrovny s lístkem, na kterém stálo: *Jeho matka zemřela při porodu. Jeho otec zemřel jako hrdina. Postarejte se prosím o něj. Jmenuje se Will.*⁵³

Klíčovým elementem pro postavu Willa je jeho přirozený vzhled. Jeho fyzické atributy mají jakýsi metaforický přesah ke komplexitě postavy a jeho vzhled dokresluje jeho povahu.

Sirotek je menšího vzrůstu než ostatní. Není ani průměrně velký. Jeho menší výška vystupuje natolik, že je to to hlavní, co si na něm většina lidí všimne. A právě proto mu mnozí připisují charakteristiky, které jeho nízká postava evokuje.

Will je popisován jako malý a šlachovitý, ač překvapivě silný. Jeho fyzická síla se ovšem neprojevuje na první pohled velkými svaly, což je další element, který Willa trápí. Kontrast mezi hbitou silou a Horácovými svaly je tak velký, že chlapec působí slabě a neschopně. V roli bojovníka tedy působí slabě a male. Je to až s příchodem hraničáře Halta, který zrcadlí Willův vzhled, kdy se čtenáři mění pohled a příběh vyzdvihuje učňovy přednosti,

⁵² BICKERS, James. *Q&A with John Flanagan*. Publishers Weekly, Children's Bookshelf. [online]. 28.2.2008. [cit. 20.4.2023] Dostupné na: <<https://www.publishersweekly.com/pw/by-topic/authors/interviews/article/7199-q-a-with-john-flanagan.html>>

⁵³ Hraničářův učeň, s. 14

keré v očích čtenáře mění důraz na aspekty spíše pozitivní. Do chvíle, než se čtenář dostane ke Dni vybírání, má informace o Willově vzhledu jen od samotného Willa a díky posměšné poznámce Horáce. Následně však čtenář zjišťuje objektivní popis od samotných mistrů a barona. „*Bojová škola, Wille? Nemyslíš, že jsi... spíš menšího vzrůstu?*“⁵⁴ baronova slova potvrzují Willův největší strach a to, že jeho malá postava stojí v cestě k hrdinství. Poznámky mistrů „*Myslím, že je na to moc malý, pane,*“ a „... *tenhle je moc malý. Nikdy by žádného z našich bojových koní nezvládl. Zadupali by ho do země, hned jak by ho uviděli.*“ s konečnou platností uzavírají Willův sen prokázat se jako hrdina.

Dokud se Will chce stát bojovníkem, jsou zdůrazňovány jeho slabiny. Od chvíle, kdy není přijat za bojového učně a hraničář Halt nechá barona přečíst psaní s tajnými informacemi o chlapci, se mladík rozhodně zjistit, co v dopise stojí. V noci se nepozorovaně propíší po otevřeném nádvoří, hravě splyne se stíny stromů a bez větších problémů vyšplhá po vysoké hradní věži do baronovy pracovny. Halt, který to celé sleduje, popíše jeho počín takto: „*Přesně jak jsem řekl, můj pane. Přeběhl po hradním nádvoří jako stín. Obešel strážného, jako by tam ani nebyl, a vylezl po věži jako nějaký pavouk... Bez lana. Bez žebříku... Bylo to pro něj tak jednoduché jako pro vás, když ráno nasedáte na koně. Vlastně jednodušší...*“

Od dané chvíle působí Will spíše jako velmi schopný chlapec, což potvrzují slova z tajného dopisu. *Ten kluk Will má předpoklady stát se hraničářem. Přijmu ho za svého učně.*

Will se projevuje jako řádný učeň především tím, že svého mistra častuje neustálými dotazy. Postupem času si osvojuje mistrovy rady, které se mu často vrací, když je mladík uprostřed dramatické akce. „*Vždycky udeř jako první, vtloukal mu do hlavy Halt...*“⁵⁵ Flanagan využívá kurzívy, díky které zvýrazňuje Willovy vzpomínky na rady mistra. V dalších dílech se tento prvek objevuje častěji. Ovšem, všechny rady a moudrost, na které Will vzpomíná, jsou okamžiky, které nejsou zaznamenány v rámci děje, ale které se čtenář dozvídá v rámci Willovy retrospektivy.

⁵⁴ Hraničářův učeň, s. 33

⁵⁵ Hraničářův učeň, s. 129

4.3.2. Halt

S hraničářem je čtenář seznámen hned při Dni vybírání. „*Will... Zvedl oči a překvapením sebou úplně trhl. Setkal se totiž s upřeným, hrozivým a nevyzpytatelným pohledem hraničáře Halta.*“ Haltovo proklouznutí do místnosti, které nikdo nezaznamenal od začátku napovídá o tajemných schopnostech hraničářů. Důvod, proč si hraničář vybral zrovna Willa se zpočátku zdá býti prostý. Již dlouhou dobu ho sledoval. A když viděl chlapcovu přirozenou mrštnost a pravdomluvnost, čehož byl svědkem při Willově krádeži koláčů⁵⁶, rozhodl se, že ho přijme za svého učně.

Halt je nevrlý a zpočátku se zdá být vůči svému učni velmi chladný a odměřený. Hochovy otázky nevíta, spíše na ně nevrle reaguje. Na jeho prvotní otázky reaguje většinou podrážděně a zvláště sarkasticky: „*Proč ta mládež vždycky odpovídá na otázku otázkou? ... Ano, vařit. Upravovat potraviny tak, aby se daly jíst. Chystat jídlo. Doufám, že víš, co jsou to potraviny – co je to jídlo?*“⁵⁷ Halt je ve své profesi považován za příkladného hraničáře. Patří ve svém sboru mezi nejlepší, což také prokazuje při Willově výcviku.

Hraničář svého učně příliš nechválí. A po celou dobu výcviku se na Willa jedinkrát neusměje, což ukazuje výjimečnost projevu jeho emocí. Poprvé, kdy se na Willa usměje, je při Willově rozhodnutí setrvat u hraničářů a nepřidat se do bojové školy.

„*Will se uklonil a otočil se... u masivních dveří zachytil jeden pohled a dočista zkoprnělý překvapením se zastavil. Kousek stranou od davu, zahalený v šedo-zelené pláštěnce a s očima zakrytýma kapucí, stál totiž Halt. A usmíval se.*“⁵⁸

4.3.3. Horác Altman

Willův dětský soupeř je svým vzhledem opakem Willa. Svalnatý, vysoký a urostlý s přirozenými vlohami pro bojovou školu, po které jeho menší přítel vždy tolik toužil. Horác se od začátku příběhu Willovi vysmívá a snaží se ho všelijak pokořit. Flanagan přiznal, že původně chtěl z postavy Horáce vytvořit antagonistu.⁵⁹ Později však od tohoto nápadu upustil a inspiroval se v Jeremym, příteli svého syna Mikea. „*Horác byl inspirován*

⁵⁶ Hraničářův učeň, s. 70

⁵⁷ Hraničářův učeň, s. 62

⁵⁸ Hraničářův učeň, s. 258

⁵⁹ *John Flanagan talks about Horace*. Random House Books AU. [online] YouTube. 26.8.2009 [cit. 20.4.2023] Dostupné na: < <https://www.youtube.com/watch?v=Zb5g9AySbkE> >

Mikeovým nejlepším kamarádem ze školy – silný velký chlapík se jménem Jeremy, který vždy chránil Mikea na poli při hře rugby.“⁶⁰ Flanagan rovněž poznamenal, že Horác je jeho nejoblíbenější postava⁶¹

Pro Horáce byl nástup do bojové školy pro Horáce naprostou samozřejmostí. Jeho první opravdová výzva je šikana od tří starších kadetů. Když jej ponižují, prokáže se jeho důvěřivost. Mladík si nikdy neověří, zda je šikana povolena, jelikož považuje trápení ze strany spolužáků za součást výcviku. Netuší, že mistr bojové školy by kadety za mučení spolužáka ihned vyloučil, což po zjištění šikany také okamžitě udělá. Šikana má pro Horáce jednu výhodu. Po krátké potyčce s Willem, kterou zapříčinil Horác díky své únavě a stresu z trápení, je nucen s Willem spolupracovat při lovu divokého kance. Will mu zachrání život a Horác splní slib, když Willa ochrání před třemi kadety. Od té doby se začnou projevat pouze Horácovy kladné vlastnosti. Po zbytek příběhu a v následujících dílech splňuje postava Horáce zejména roli Willova přítele.

Horác patří k *vyvoleným*, což on sám po celou dobu děje netuší. Všimne si toho sir Rodney, bojový mistr, při výcviku učňů. Horác, kromě dokonalé znalosti teorie šermu, v rámci cviku prokáže dokonalý talent a intuici v šermířské sekvenci.⁶² Jeho mistři se rozhodnou, že se mu o jeho výjimečnost nezmíní.

⁶⁰ Rozhovor s Johnem Flaganem

⁶¹ *John Flanagan talks about Horace*. Random House Books AU. [online] YouTube. 26.8.2009 [cit. 20.4.2023] Dostupné na: < <https://www.youtube.com/watch?v=Zb5g9AySbKE>>

⁶² Hraničářův učen, s. 101

4.4. Analýza motivů

Motiv je slovo latinského původu. Motivus znamená *způsobující pohyb*. Jedná se o nejjednodušší část v rámci struktury literárního díla. Obsahuje tematickou složku, která je však dále nedělitelná. S ohledem na funkčnost role, kterou v textu motiv naplňuje, můžeme motivy dělit následujícím způsobem: motivy dynamické (ty rozvíjejí a posouvají děj), motivy statické (jedná se o popis předmětu/místa/osoby) a motivy volné (takové se objevují nestructurovaně v rámci celého díla bez fixní role, přímo nerozvíjí, ale doplňují).⁶³ Vybrané motivy budou zařazeny do tohoto rozdělení.

4.4.1 Učitel

Motiv učitele bych zařadila jako dynamický motiv. Rozvíjí děj a vývoj hlavních hrdinů, zejména Willa. Role učitele neboli mistra, jak je tato role nazývána v rámci středověkého časoprostoru, je pro vývoj knihy a postav dvou hlavních učňů velmi důležitá. V první kapitole se setkáváme s chráněnci hradu Araluen, kteří se připravují na Den vybírání. Jejich vzhled a povaha jsou až nápadně totožné s povahami a vzhledy mistrů. Flanagan očividně mistry „ušil učňům na míru“, jelikož ve všech pěti případech jsou mladí učni vlastně pouze mladými verzemi svých učitelů.

Vedle vzhledové a osobnostní podobnosti nás může zaujmout rozdílnost v povaze samotného výběru. Přeneseme-li lehce význam, můžeme u každého mistra zmínit jednotlivý pedagogický přístup. Všech pět učitelů má zcela jiný důvod, proč chtějí přijmout daného chráněnce do učení. Rozhodně v tomto případě nelze hovořit o konkrétní typologii učitele ani o pedagogických přístupech. Ráda bych však navázala na teorii Vališové, která zmiňuje 3 pilíře autority. Pro přizpůsobení tématu pro dětské hrdiny mluvíme o autoritě učitele. Autoritu učitele můžeme označit jako moc, již můžeme rozdělit na moc vědění (znalost daného řemesla/oboru/informací), moc osobního kouzla (zde řadíme osobnost, temperament, jednání, osobní charisma, zájem či šarm) a moc postavení (pravomoci, vliv, zmocnění). Každý z 5 mistrů disponuje jinou formou autority, která přitahuje jednotlivé učně.⁶⁴

George, mající smysl pro pravidla a předpisy, je přiřazen k mistru Nigelovi, písaři, který je popsán takto: *„zdatný v právnických záležitostech... radil při přesném formulování takových dokumentů... malý šlachovitý mužik s neklidnou pátravou tváří, která Willovi*

⁶³ *Slovník literárních pojmů*. Masarykova univerzita. Pedagogická fakulta. [online] ©2023. Dostupné na: <https://www.ped.muni.cz/weng/literatura/_items/items_all.html>

⁶⁴ VALIŠOVÁ, Alena. *Jak získat, udržet a neztrácet autoritu*. Praha: Grada, 2008. ISBN: 8024722825

připomínala fretku... očima bez ustání rejdil po místnosti.“⁶⁵Čtenáři je tudíž jasné, že hubený a vyčouhlý knihomol, který je *dojemně hubený a přihrblý*,⁶⁶ si bude se svým mistrem výborně rozumět a bude k němu patřičně vzhlížet. George pod vedením svého mistra „*očividně rozkvetl*“⁶⁷ ... *ani v nejmenším nepřipomínal toho utápnutého, koktavého nekňubu...*“

Jenny, na rozdíl od svých čtyř přátel, svého mistra spíše doplňuje. Mistr Chubb, vyhlášený redmontský šéfkuchař, je vyhlášený svými hostinami a vařečkou, kterou rád své učně plácá po hlavě, jsou-li nepozorní, pomalí či zapomnětliví. Kombinace jeho přísnosti a zarudlých tváří z něj dělá postrach pro většinu kuchtíků, ne však pro veselou Jenny, kterou láska k jídlu pohání natolik, že „*v Chubbovi viděla něco jako hrdinu. Nijak neskrývala, že by u něj chtěla pracovat a naučit se jeho umění, a dřevěná vařečka ji vůbec nevadila.*“⁶⁸ Podobně jako George, kulatoučká dívka pod Chubbovým vedením přímo rozkvetla a ten to rád zdůrazňoval, „... *se vychloubal jejím mistrovstvím každému, kdo byl ochotný to poslouchat – a samozřejmě přitom náležitě zdůrazňoval, jak nenahraditelnou roli v rozvoji jejich dovedností hrál právě on coby její mistr.*“

U těchto mistrů, Chubba a Nigela, můžeme hovořit o autoritě, pramenící z moci znalosti. Kuchař i písař jsou znalci svého oboru. Chubb přijímá Jenny s ohledem na její dosavadní kuchařské schopnosti a čtenář ví, že v kombinaci s kouzlem její osobnosti nebude mít u přísného odborníka problémy. Nigel vidí v Georgovi sám sebe, jelikož i on před mnoha lety mohl nabídnout jen svůj potenciál, nikoliv již rozkvétající schopnost. Čtenář cítí k Nigelovi náklonnost, vzhledem k tomu, že i přes prvotní neschopnost George projevít se, mistr obhájil právo mladíka na seberozvoj. Ovšem ani Chubb ani Nigel nenabízí kouzlo osobnosti – přísný tlouštík s vařečkou a šlachovitý písař jsou pro své učně pouze autoritou v oblasti svého řemesla.

Půvabné a vysoké dívce Alyss přislíbila místo diplomatka lady Paulina. Oproti vztahu mistra Chubba a Jenny, kdy se mistr a učeňka spíše doplňují, je lady starší verzí mladé dívky. Štíhlá, elegantní, v mládí stejně krásná. Jejich očividná podobnost je záměrná, jelikož ji spisovatel sám zmiňuje: „*Willa napadlo, jak jsou si podobné – obě vysoké a elegantní v pohybech, obě důstojné v chování...*“

⁶⁵ Hraníčářův učeň, s. 22

⁶⁶ Hraníčářův učeň, s. 19

⁶⁷ Hraníčářův učeň, s. 123

⁶⁸ Hraníčářův učeň, 23

Jako čtenáři cítíme, že Alyss k lady Paulině vzhlíží a všichni ji považují za autoritu právě pro její kouzlo a moc osobnosti. Lady Paulina, jakožto diplomatka, nemá v rámci svého postavení velkou moc. Rozhodně ne fyzickou sílu. Na rozdíl od bojovníků a ani neovládá praktické řemeslo. Její autorita spočívá v intelektuálních schopnostech a elegantních řešeních sporů a hádek. Ve skupině přátel zastávala Alyss podobnou roli, proto je dívka prodlouženou rukou své diplomatické mistryně.

Horácův vztah s mistrem bojové školy, sirem Rodneyem, je zpočátku čistě o autoritě, která pramení z moci postavení. Horác si neoblíbí kariéru bojovníka kvůli řemesla či obdivu k mistrovi, který řemeslo zastává. Jakožto urostlý a silný hoch považuje svou seberealizaci bojovníka za samozřejmou, má vidinu moci a autority, která pramení z moci postavení, jakou mají rytíři v zemi. Sir Rodney, jakožto bojový mistr, v prvních pár kapitolách tento pohled nevyvrací. V Horácově životě nemá hlubší přesah, stojí pouze jako mistr, jehož autorita pramení z moci postavení.

Will je, podobně jako Alyss a Lady Paulina, menší podobizna svého mistra. Role Halta kloubí všechny tři složky autority. Jakožto člen tajemného sboru má k dispozici vysvětlení pro zdánlivě tajemné schopnosti hraničářů. Disponuje tedy mocí vědění. Willovi postupně odkrývá umění dovedností a v každé chvíli dokáže poradit. Zároveň je tajemnou legendou, proslulý svým uměním. Proto disponuje autoritou, která pramení z moci osobnosti. Nejedná se o charisma, jeho osobnost představuje spíše charakteristiku neznáma a nervozity, kterou navozuje. A v neposlední řadě stojí jako prototyp moci postavení, které mu propůjčuje samotné zařazení mezi hraničáře. Totéž vysvětluje baron Arald Willovi, když se mladík ptá, jaká je role tajného spolku. Slovy „*oni jsou taková zvláštní jednotka a nelíbí se jim, když o nich moc mluví někdo jiný.*“, potvrzuje že jejich postavení je výjimečné. Totéž je potvrzeno v dalších dílech, kdy se čtenář dozvídá, že hraničáři se zodpovídají samotnému králi a mohou kdykoli jednat jeho jménem. Na rozdíl od rytířů, kteří se zodpovídají výše postavenému baronovi svého léna.

4.4.2. Přátelství

Volný motiv přátelství hraje v knize svou roli. Přátelské vztahy a hluboká náklonnost je jedním z ústředních motivů Flanaganova románu, ale většinou se jedná o přátelství Willa s druhou osobou.

Willův vztah s Horácem můžeme označit jako primární přátelství, jelikož jako jediný vztah prochází komplexní přeměnou z nepřátelství až do vzájemné náklonosti. I přes zajímavý fakt, že postavě Horáce zamýšlel spisovatel původně přiřknout roli hlavního antagonisty, po několika příbězích si tento směr rozmyslel.⁶⁹ Horácovi pak vybral jako předlohu kamaráda jeho syna Mikea, Jeremyho. „*Horác byl inspirován Mikeovým nejlepším kamarádem ze školy - velkým silným klukem jménem Jeremy, který Mikea chránil na ragbyovém hřišti.*“⁷⁰

Přátelství dvou chráněnců začíná až v druhé polovině knihy. Do té doby je větší chlapec spíše Willovým protivníkem. O rvačkách mezi hochy se čtenář dozvídá pouze od Willa, který svůj vztah s Horácem hodnotí v rámci vnitřního monologu přímo na začátku knihy. Slovní potyčky je čtenář „účasten“ právě před Dnem vybírání. Druhá potyčka již eskaluje ve rvačku, kterou však mladíci nikdy nedokončí. Jejich následující setkání je již při lovu prasete, kdy Will zachrání Horácovi život. Mladíci v okamžiku zapomenou na slovní rvačky a urážky a Will jejich historii pomyslně maže větou: „*Horáci, možná jsme se spolu v minulosti prali,*“ řekl. „*Ale já proti tobě nic nemám. A nikdy jsem neměl.*“⁷¹

Halt se nikdy neprojevuje jako Willův přítel. Mezi oběma panuje v první knize pouze vztah mistra a učně. Málokdy Halt vůči Willovi projeví něžnost, ač čtenář ví, že Halt cítí k Willovi silnou náklonnost. Přímé přátelství nabízí Halt jen Horácovi poté, co bojovnický učeň ochrání toho jeho. „*Já děkuji tobě za to, že ses zastal Willa, když ho napadli. A mimochodem, přátelé mi říkají Halt.*“⁷² Halt je pouze jako Willův mistr, náznaky přátelství se mezi nimi v prvním díle neprojevují. Halt však udržuje dobrý vztah se svým bývalým učněm Gilanem, jehož má Will tu čest potkat cestou na sněm hraničářů. Suchý humor a šprýmy mezi hraničáři je doplněn o pár chvil upřímného projevu emocí a lásky. „... *přistoupil ke svému bývalému učni a vzal ho jednou rukou kolem ramen... přátelsky se objali.*“⁷³

Přirozené přátelství má Will s Georgem a Jenny, jelikož společně vyrůstali v opatrovně. Jediná Alyss nemá s Willem jen přátelský vztah. Vysoká dívka cítí k menšímu kamarádovi

⁶⁹ Booktopia: John Flanagan Speaks about Ranger's Apprentice. Tell ME What To Read. [online] YouTube. Dostupné na: <<https://www.youtube.com/watch?v=GvPfqPLLC08>>

⁷⁰ Rozhovor s Johnem Flaganem

⁷¹ Hraničářův učeň, s. 155

⁷² Tamtéž, s. 177

⁷³ Hraničářův učeň, s. 187

spíše náklonnost, která se po roce odloučení mění v náznaky lásky. Alyss, po Willově statečném činu záchrany Halta před útočící Kalkarou, svého kamaráda políbí. Will zatím její city příliš neopětuje, na rozdíl od dívky necítí potřebu činit v lásce první kroky. Ale polibek se mu líbí a jejich vztah to povýší z dětského přátelství na dospívající lásku.

Mezi dospělými v knize je typická spíše úcta a obdiv, kterou k sobě navzájem mistři cítí. Baroni, mistři, hraničáři či rytíři tvoří ideální společnost. Navzájem o sobě mluví s respektem a odkazují se na schopnosti a dovednosti těch druhých.

Nepřátelství se v knize projevuje pouze ve dvou případech, a to v případě tří šikanujících kadetů a poraženého barona Morgaratha. Baron Morgarath touží po pomstě, tudíž je v otevřeném nepřátelství proti králi a pomsta směřuje primárně vůči hraničáři, který zhatil jeho plány. Tři kadeti šikanují Horáce spíše náhodně. Vzhledem k jeho povolnosti, pramenící z neznalosti pravidel bojové školy, je z něj pro útočníky snadná kořist.

4.4.3. Disciplína

„Cely utahaný a s rukama rozbolavělýma od té dřiny se Will nakonec rozvalil na balíku sena. Což bylo samozřejmě přesně v okamžiku, kdy do stáje vešel Halt. „Zvedej se,“ doporučoval. „Ted' není čas na povalování a nicnedělání.“⁷⁴

Halt je velice přísný učitel. Will zažívá nepříjemné chvíle, když nastoupí ke svému mistrovi do služby. Hraničář je pro Willa záhadný a tajemný, ale při první příležitosti se projeví jako nelitostný, ač svědomitý mistr. Nastavení dynamiky vztahu nastupuje okamžitě. *„Will zdvořile zakašlal, aby dal najevo svou přítomnost. Halt dál naléval kávu do konvice na plotně. Will znovu zakašlal. „Nastydl ses, hochu?“ zeptal se hraničář a ani se neotočil. „Ehm... ne, pane.“ „Tak proč kašleš?“ divil se Halt a obrátil se, aby na něj viděl. Will znejistěl. „Já, pane,“ začal rozpačitě, „já se vás jen chtěl zeptat... co vlastně hraničář dělá?“ „Nedává zbytečné otázky, chlapče!“ řekl Halt.“*

Neustálé cvičení považují hraničáři za nejdůležitější aspekt svého výcviku. Halt to Willovi opakuje mnohokrát po dobu jejich roční práce. Po první lekci s lukem Halt suše oznámí: *„Chce to cvičit.“* Dále pak při vrhání s noži a při jiných dovednostech opakuje: *cvik, moře cvičení a chce to léta učení praxe, abys to uměl pořádně.*

⁷⁴ Tamtéž

Kromě Willa „driluje“ i Horác. Cvičení je pro bojové učně běžné, denně opakují stejnou rutinu, ze které je zpočátku chlapec velmi unavený, brzy však v rámci opakovaných cviků exceluje. V polovině výcviku hodnotí Horác pobyt v bojové škole slovy „*učení bylo tvrdé a nijak se to nelepšilo a disciplíně se nedalo uniknout.*“

Disciplína se ale neprojevuje jen v oblasti práce a fyzického cvičení. Halt Willa trénuje i ve schopnosti sebeovládání. Zejména těžce nese, když se Will stále ptá, ač jeho otázky vlastně vítá. Will se od hraničáře učí více pozorováním a neustálým trénováním toho, co mu mistr říká, než povídáním. Případy, kdy Halt trénuje Willovu trpělivost, jsou neustálé. Tento trénink patří spíše k Haltově povaze, než k vybrané metodě učení.

„Zatím si ale dával pozor a se zbytečným mluvením se před hraničářem držel zpátky. Ale nakonec se přece jen nedokázal udržet. „Halte?“ zkusil to. Hraničář zabručel. Will si to vyložil jako svolení, že může mluvit dál.“⁷⁵

„...sebral odvahu vyslovit otázku, která mu už několik dní nedávala pokoj. „Halte?“ začal znovu. Hraničář vzdychl. „Co je zas?“ zavrčel. Jeho tón rozhodně nepovzbuzoval k další otázce. Will se přesto osmělil.“

John Flanagan považuje disciplínu za nesmírně důležitou vlastnost, zejména s ohledem na jeho spisovatelskou kariéru. Na otázku, zda si dovolí některý den nepsat a nepracovat odpověděl, že člověk si nesmí dovolit z důvodu chvilkové lenosti přeci vynechat, jelikož přichází šance, že se poté nebude chtít vrátit ke své činnosti vůbec.⁷⁶ On sám dodržuje svou pevnou rutinu, píše pět dní v týdnu, většinou ráno a musí napsat kapitolu denně. Postup při sepisování nové knihy má vždy stejný. Nejprve určí námět děje a k jakému konci chce směřovat. Následně určí počet kapitol a připraví přesný plán, dle kterého denně tvoří své dílo. Dovoluji si tvrdit, že autorova disciplína v jeho osobním životě ovlivnila jeho, kde klade důraz na cvik a disciplínu.

4.4.4. Seburčení

Motiv seburčení se vztahuje přímo k Willovi, ač i jeho čtyři přátelé nacházejí v příběhu své místo. Will je jediný chráněnc, pro kterého má role učně přímo seberealizační funkci.

⁷⁵ Hraničářův učeň, s. 97

⁷⁶ Rozmowa z Johnem Flanaganem. Lubimyczytać.plTV. [online] YouTube. 14.9.2020. [cit. 20.4.2023] Dostupné na: <<https://www.youtube.com/watch?v=yBGMtSJT4vA&t=1922s>>

Všem čtyřem přátelům je identita přiřknuta od začátku – písař, kuchařka, diplomatka a bojovník. Od první kapitoly se jednotlivci projevují charakteristikami nutnými pro výkon těchto zaměstnání. Vedle Willa ve službě učeně sledujeme pouze Horáce. U Alyss, George a Jenny může čtenář vidět, jak všem třem učení svědčí, ale nikdy není přítomen samotnému vyučování dovedností. Horác prochází proměnou charakteru – z protivného a nafoukaného chlapce se stává statečný a milý mladý muž.

Will nemá svou identitu a jeho nejednoznačné zařazení do učení má hlubší přesah. Nezná své příjmení právě proto, že o svých rodičích nic neví. Kromě toho, že jeho otec zemřel hrdinskou smrtí. Od dětství si vymýšlí detaily otcovy statečnosti, je to myšlenka, která mu dává sílu a „*nakonec tomu příběhu sám uvěřil.*“ Ojedinělým symbolem je pro něj v jednu chvíli sova, která v noci letí a Will podotkne „*Ty aspoň víš, co jsi zač.*“ Právě to je Willův problém, který se řeší až s příchodem Halta. Sbor hraničářů je v podstatě šitý na míru pro mladého chlapce. Will by nikdy neuspěl jako bojovník, ale netradiční uskupení ochránců království jako kdyby „naschvál“ potřebovalo přesně Willovy silné stránky. Je to právě zde, kde Will nachází využití pro své přednosti. Při seznámení s hraničářem Gilanem, Haltovým bývalým učněm, Will dochází k závěru, že právě k této skupině patří. „*Willa začalo zaplavovat příjemné pomyslení, že je teď součástí výjimečné, pevně propojené skupiny... že někam patří, jako by poprvé ve svém životě dorazil domů.*“

Willův příběh sebeurčení dochází k vyvrcholení, kdy po chrabřím skutku dostane šanci splnit si svůj celoživotní sen a jít na bojovou školu. Baron a mistr Rodney ho veřejně vyzvou, aby si tento úděl vybral slovy: „*Ted' stačí pouze tvé slovo a máš můj souhlas, abys byl přerážen do bojové školy jako jeden z učňů sira Rodneyho.*“⁷⁷

Will dostane do ruky svůj budoucí meč a erb. To, co ho ovšem přiměje rozloučit se navždy s bolestí minulosti je „*připomenutí na dlouhé dny s Haltem v leste... uspokojení, které cítil, když se z luku trefil tam, kam mířil... na velikou radost... když uslyší Haltovo prosté "Dobrá práce" ... a najednou věděl.*“⁷⁸

Slovy „*Já jsem hraničář*“ přijímá svou novou identitu a tento symbolický moment provází fakt, že Will uvidí svého přísného mistra se poprvé usmát.

⁷⁷ Hraničářův učeň, s. 256

⁷⁸ Hraničářův učeň, s. 258

4.4.5. Chrabrost a odvaha

Dalším motivem je hrdinství, které se neprojevuje občasnými zjevnými činy, ale opravdovou chrabrostí umět ve správný čas projevit dostatečnou míru odvahy.

Halt projevil velkou odvahu, když před patnácti lety převedl rytíře přes průsmyk a tím pomohl zvítězit v bitvě proti Morgarathovi. Will projeví velikou odvahu, když skočí před zdivočelé prase a zachrání život Horácovi. Horác projeví odvahu tak, že se rozhodne splnit slib, jenž dal Willovi a postaví se třem kadetům i přesto, že je zraněný.

Ve vztahu mistra a učně je tato konkrétní vlastnost vidět v přístupu Halta, kdy Willovi vštěpuje vlastnost "umění si poradit v každé situaci". Zdůrazňuje důležitost práce s hlavou a promýšlení věcí, zejména při tom, když bude učeň čelit problémům. Při stopování Kalkarů mu ukazuje, jak je důležité vyhodnotit situaci a vytvořit si plán, místo aby reagoval impulzivně. Povzbuzuje Willa, aby přemýšlel o tom, jaké prostředky mají k dispozici a jak je mohou využít ve svůj prospěch. Halt také zdůrazňuje, že je důležité nevzdávat se, když čelí překážkám. Říká Willovi, že řešení problému vždy existuje, ale někdy může být zapotřebí čas a úsilí k jeho nalezení. Důraz na odvážné jednání a hledání řešení potvrzuje Halt Gilanovi, když chce Willovi dát nelehký úkol, který vyžaduje velkou míru odvahy. ... *je to (Will) hraničář. I když je jen učeň, je členem sboru jako my všichni.* „*Gilane, kdyby byl svět dokonalý, takovému riziku bych ho nevystavil. Tohle ale není dokonalý svět. V tomhle boji bude muset každý sehrát svou roli, dokonce i kluci jako Will... nepodceňuj ho. Vždycky si ví rady. Je hbitý a odvážný a už je zatraceně dobrý střelec. A co je nejlepší, rychle mu to myslí.*“⁷⁹

4.4.6. Tajné společenství

Čtenář o hraničářích ví ještě před tím, než otevře knihu. Samotný název *hraničářův učeň* napovídá, že příběh bude mít co dočinění s hraničáři. V češtině slovo hraničář však nemá obecnou charakteristiku, na rozdíl od společenství rytířů či kouzelníků, kdy je činnost této profese běžnému čtenáři známá. Slovník spisovného jazyka českého nabízí význam slova hraničář jako *obyvatel pohraničí* či *strážce hranic*.⁸⁰

⁷⁹ Hranicářův učeň, s. 201

⁸⁰ *Internetová jazyková příručka*. Ústav pro jazyk český. Akademie věd České republiky. [online]. ©2008. [cit. 15.5.2023] Dostupné na: <<https://prirucka.ujc.cas.cz/?slovo=hranicar>>

Flanaganovi hraničáři jsou výzvědná jednotka, která má za úkol zjišťovat, co chystají nepřátelé nebo případní nepřátelé. Zjišťují jejich úmysly a vymýšlí plány, jak nepříteli případně zastavit. Dodávají králi důležité zprávy, pracují jako „*oči i uši království*“.

Flanagan, pro vytvoření této nevšední skupiny, vycházel z policejní složky s působností v americkém státě Texas. Náplň policejní jednotky je obdobná s rolí, kterou přisoudil Flanagan svým hraničářům. Mezi pracovní náplň Texaských Rangerů patří vedení vyšetřování závažných násilných trestných činů, korupce na veřejnosti, odložených případů a střelby na policisty. Dohlížejí na bezpečnost hranic a mají na starosti taktické programy a programy krizového vyjednávání.⁸¹

Flanagan K hraničářské postavě neodmyslitelně patří jejich maskovaná pláštěnka, kůň, luk a vrhací nože. Maskovaná pláštěnka pomáhá splynout s prostředím. Flanagan se barvami inspiroval u vojenského úboru, označovaných jako maskáče. Kombinací pláštěnky a schopnosti pohybovat se tak, aby je nikdo nespatriil se hraničáři stávají skoro neviditelnými. Plemeno koně, které hraničáři mají, by mohlo být inspirováno plemeny Exmoor či Hucul. Flanagan inspiraci pro koňské plemeno nespecifikuje. Malí huňatí konci jsou schopni rychle a vytrvale běžet. Hraničáři tuto schopnost koňů využívají právě pro rychlé předávání tajných zpráv. Rychlost jejich přemístování je dalším tajemstvím spolku.

Luk a vrhací nože přisoudil Flanagan hraničářům proto, že tyto dovednosti dobře ovládal jeho syn Michael a spisovatel chtěl, aby hlavní hrdina byl výborný lučištník.

Tajemství provází hraničáře na každém kroku. Lidé v zemi Araluen jsou nesmírně pověřiví a čtenář, očima Willa, prvních pár kapitol neví, co si o hraničářích má myslet. Teprve po nástupu Willa do učení je i sám čtenář uveden do tajů spolku a zjišťuje to, co je činí tak záhadnými.

⁸¹ *Texas Department of Public Safety*. [online] ©2023 Dostupné na: <<https://www.dps.texas.gov/section/texas-rangers>>

Závěr

Flanagan chtěl synovi ukázat, že hrdinové nejsou jen silní a urostlí. I malí a netypičtí jedinci mohou být tím, koho svět potřebuje. To, že hlavní postavě společnost vezme jeho sen stát se slavným hrdinou klasickým způsobem – v případě Willa je to sen o rytířství – a zároveň mladý hrdina najde své pevné místo jako jiný druh hrdiny, může být atraktivní pro dětské čtenáře, u kterých pedagog či rodič shledává, že nedokáží lehce najít své místo ve společnosti a svou identitu. Podobně jako Flanagan autorka dětských knih Rashmi Sirdeshpande říká o roli spisovatele dětské literatury toto: *„Věřím, že všechny knihy by měly odrážet společnost, ve které žijeme, ale u literatury faktu je zvláštní povinností být inkluzivní a reprezentativní. Zabýváme se fakty, pravdou. Pokud čtenář mezi těmito stránkami nenajde sám sebe a věci, na kterých mu záleží, co mu to řekne o jeho místě ve světě? Píšu tak, abych mohl odvést co nejlepší práci pro všechny čtenáře - a to platí pro beletrii i literaturu faktu.*

82

Dovolím si tvrdit, že jedním z důvodů, proč jsou knihy Hraničářův učení mezi dětskými čtenáři tak populární je fakt, že kniha pracuje s netradičním hrdinou. Není to chlapec, který disponuje od narození nadpřirozenou mocí, není k ničemu předurčen a jeho dovednosti nejsou nikterak výjimečné. Na rozdíl od Horáce, který plní roli Willova přítele a má vlastní příběh seberealizace, je Will tím, s kým se většina dětských čtenářů může ztotožnit. Jak psala spisovatelka Rashmi, najde-li čtenář v knize sám sebe, ovlivní to jeho vnímání díla a vlastní pohled na svět kolem sebe.

Flanagan psal knihu tak, aby se dotkla případného pocitu bezvýznamnosti svého syna a tím nepřímo ovlivňuje čtenáře, kteří se v netradičním hrdinovi mohou vidět.

Na otázku, jakým stylem píše, odpověděl spisovatel takto: *„Psal jsem svým vlastním stylem, který jsem si během let vypěstoval. Knihy jsem psal, jako by byly pro dospělé, takže jsem ke čtenáři nemluvil shora. Ukázalo se, že to byl úspěšný trik.“* Dětský čtenář tedy nemá pocit, že se mu autor snaží něco říct, že mu situace a symboly zjednodušuje a mluví jazykem na jeho úrovni. Právě proto knihy ve čtenáři probouzí dospělé myšlení a samotné myšlenky na sebeurčení, aniž by věděl, že se to děje.

⁸² SIRDERSHPANDE, Rashmi. 'Why I write for children', by author Rashmi Sirdeshpande. BookTrust. 15.8.2019. [online] ©2019 BookTrust. [cit. 15.5.2023] Dostupné na: <<https://www.booktrust.org.uk/news-and-features/features/2019/august/why-i-write-for-children-by-author-rashmi-sirdeshpande/>>

Seznam použité literatury

Primární literatura

ADAMOVIČ, Ivan. *Slovník české literární fantastiky a science fiction*. Praha: R3, 1995. ISBN 80-85364-57-3.

FLANAGAN, John. *Hraničářův učeň*. Sedmé vydání. Přeložil Zdena TENKLOVÁ. V Praze: Egmont, 2022. ISBN 978-80-252-5172-0.

CHALOUPKA, Otakar. *Příruční slovník české literatury: od počátků do současnosti*. Praha: Levné knihy, 2007. ISBN 978-80-7309-463-8.

CHVOJKOVÁ, Iveta. *Časová perspektiva a úzkost*. Praha, 2021. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Katedra psychologie. Vedoucí práce Loneková, Katarína.

MACKOVÁ, Veronika. *Zapojení rodičů do přípravy dětí do čtení*. [online]. Brno, 2021. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Roman ŠVAŘÍČEK. Dostupné na: <<https://is.muni.cz/th/fs9g7/>>.

NEFF, Ondřej; OLŠA, Jaroslav. *Encyklopedie literatury science fiction*. Praha: AFSF, 1995. ISBN 80-85390-33-7

NÜNNING, A. *Lexikon teorie literatury a kultury*. 1. vyd. Brno: Host, 2006, 912 s. ISBN: 80-7294-170-4

NÜNNING, Ansgar (ed.): *Lexikon teorie literatury a kultury*. Brno 2006. Host. ISBN: 80-7294-170-4

O'DRISCOLL, James. *Britain*. 6. vydání. Oxford University Press, 2005. ISBN 9783464100523

PETRŮ, Eduard. *Úvod do studia literární vědy*. Olomouc: Rubico, 2000. ISBN 80-85839-44-X.

STRABLEFORD, Brian. *The A to Z of Fantasy Literature*. Scarecrow Press. 2009. ISBN 978-0-8108-6829-8

ŠTOCHL, Miroslav. *Teorie literární komunikace: [úvod do studia literatury]*. Praha: Akropolis, 2005. ISBN 80-86903-09-5

TOMEŠ, M. *Teologie C. S. Lewise. Vybrané problémy*. [Diplomová práce. Brno, 2007. Masarykova univerzita. Fakulta filozofická. Vedoucí práce: Mgr. Ondřej Sládek, Ph.D.]

VLAŠÍN, Štěpán, ed. *Slovník literární teorie*. 2. rozš. vyd. Praha: Československý spisovatel, 1984

Internetové odkazy

Akademie science fiction, fantasy a hororu. [online] ©2023 [cit. 10.6.2023] Dostupné na: <<http://www.asffh.info/>>

BICKERS, James. *Q&A with John Flanagan*. Publishers Weekly, Children's Bookshelf. [online]. 28.2.2008. [cit. 20.4.2023] Dostupné na: <<https://www.publishersweekly.com/pw/by-topic/authors/interviews/article/7199-q-a-with-john-flanagan.html>>

BICKERS, James. *Q&A with John Flanagan*. Publishers Weekly, Children's Bookshelf. [online]. 28.2.2008. [cit. 20.4.2023] Dostupné na: <<https://www.publishersweekly.com/pw/by-topic/authors/interviews/article/7199-q-a-with-john-flanagan.html>>

Booktopia: John Flanagan Speaks about Ranger's Apprentice. Tell ME What To Read. [online] YouTube. Dostupné na: <<https://www.youtube.com/watch?v=GvPfqPLLC08>>

BRITANNICA [online]. 2023 Encyclopaedia Britannica, Inc. [cit. 2023-05-20]. Dostupné na: <<https://www.britannica.com/dictionary/fantasy>> (subjektivní překlad autorky bakalářské práce)

Facebook Ranger's Apprentice. [online] Dostupné na: <<https://www.facebook.com/rangersapprentice/>>

Famous Authors. John Flanagan. [online] Austrálie 2023. [cit. 04.2023]. Dostupné na: <<https://www.famousauthors.org/john-flanagan>>

CHRISTIANSEN, Thomas, Wulstan. *English in Ireland and Irish in English*. Hiberno-English as exemplar of World English. [online] 2009. [cit. 10.6.2023] ISBN 9788884205445. Dostupné na:

<<https://iris.unisalento.it/handle/11587/342859?mode=full.10>>

Internetová jazyková příručka. Ústav pro jazyk český. Akademie věd České republiky. [online]. ©2008. [cit. 15.5.2023] Dostupné na:< <https://prirucka.ujc.cas.cz/?slovo=fantazie>>

Internetová jazyková příručka. Ústav pro jazyk český. Akademie věd České republiky. [online]. ©2008. [cit. 15.5.2023] Dostupné na:< <https://prirucka.ujc.cas.cz/?slovo=hraničář> >

John Flanagan talks about Horace. Random House Books AU. [online] YouTube. 26.8.2009 [cit. 20.4.2023] Dostupné na: < <https://www.youtube.com/watch?v=Zb5g9AySbkE>>

JOHNSTON, Josuha. LAETZ, Brian. *What is Fantasy?* Project Muse, Philosophy and Literature. [online] ©2023 [cit. 10.6.2023] Dostupné na: <<https://muse.jhu.edu/article/238883>>

LODGE, Sally. *John Flanagan Adds to Ranger's Apprentice and Launches New Series*. 2011. Publicist, SMPG – Macmillian Publishers – New York. [cit. 04.2023]. Dostupné na: <<https://www.publishersweekly.com/pw/by-topic/childrens/childrens-book-news/article/49075-john-flanagan-adds-to-ranger-s-apprentice-and-launches-new-series.html>>

LODGE, Sally. *John Flanagan Adds to Ranger's Apprentice and Launches New Series*. Publishers Weekly, Children's Bookshelf. [online]. 13.10.2011. [cit. 28.5.2023] Dostupné na: <<https://www.publishersweekly.com/pw/by-topic/childrens/childrens-book-news/article/49075-john-flanagan-adds-to-ranger-s-apprentice-and-launches-new-series.html>>

MAYBERRY, Carly. *Haggis may direct „Rangers Apprentice“ kids movie*. Reuters, entertainment news. 2008. [online] [cit. 20.4.2023] Dostupné na: <<https://www.reuters.com/article/idUSN0729862220080107>>

Penguin Publishers. [online] Dostupné na: <<https://www.penguin.co.uk/authors/208451/john-flanagan?tab=penguin-biography>>

Ranger's Apprentice – History and Events. Worldanvil. [online] Dostupné na: <<https://www.worldanvil.com/w/ranger-s-apprentice-universe-wubway-s-way/t/history-and-events-timeline>>

Ranger's Apprentice. [online] Dostupné na: <<https://www.rangersapprentice.com.au/>>

Rozmowa z Johnem Flanaganem. Lubimyczytać.plTV. [online] YouTube. 14.9.2020. [cit. 20.4.2023] Dostupné na: <<https://www.youtube.com/watch?v=yBGMtSJT4vA&t=1922s>>

Rozmowa z Johnem Flanaganem. Lubimyczytać.plTV. [online] YouTube. 14.9.2020. [cit. 20.4.2023] Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=yBGMtSJT4vA&t=1922s>

Slovník literárních pojmů. Masarykova univerzita. Pedagogická fakulta. [online] ©2023. Dostupné na: <https://www.ped.muni.cz/weng/literatura/_items/items_all.html>

SPEYER, James. *Types of Fantasy Books: A Complete Guide to the Fantasy Genre.* The Azrian Portal. [online]. 18.6.2019. [cit. 1.6.2023] Dostupné z: <<https://www.theazrianportal.com/blog/types-of-fantasy>>

Texas Department of Public Safety. [online] ©2023 Dostupné na: <<https://www.dps.texas.gov/section/texas-rangers>>

The Magna Carta barons. Magna Carta, Freedom's symbol. [online] Dostupné na: <<https://ipamagnacarta.org.au/the-magna-carta-barons/>>

WAYBACKMACHINE. *The LOCUS Index to SF Awards* [online]. Locus Publications. 2004-2021. Dostupné na: <<https://web.archive.org/web/20100423084551/http://www.locusmag.com/SFAwards/Db/Aurealis2005.html>>

Seznam použitých obrázků

Obr. č. 1: Kniha Hraničářův učeň, kniha první, Rozvaliny Gorlanu	18
Obr. č. 2: Mapa země Araluen	23
Obr. č. 3: Mapa Británie	23

Seznam příloh

Příloha č. 1: Rozhovor s Johnem Flanaganem	
--	--